

ЛОЗАРСКИ ПРЕГЛЕДЪ

Органъ на Българския лозарски съюзъ и Кооп. централа на лозаритѣ въ България — София.

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ 50 ЛВ. РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ — ПЛѢВЕНЪ

LOZARSKI PRÉGLÈDE (Revue de l'Union viticole et de la centrale cooperative — Bulgare, revue des viticulteurs en Bulgarie, Sofia — Bulgarie).

LOSARSKI PREGLED (Zeitschrift — organ des Bulgarischen Weinbauerbundes und der Kooperativzentrale der Weinbauer in BULGARIEN — Bulgarien, Bulgarien, Sofia — Bulgarien).

Редакторъ-уредникъ: Г. К. Червенковъ. Редакционенъ комитетъ: проф. Н. Недѣлчевъ, Ин. Георгиевъ, Н. Хр. Мжиковъ, Ин. Добревъ, П. Костовъ и В. В. Стрибъгини.

СЪДЪРЖАНИЕ: 1) Чрезъ филизене къмъ качество — Г.; 2) Лозарството пакъ застрашено — И. П. Б.; 3) Гроздовата гликоза — С.; 4) Налагащи се грижи въ производството на лозово материалъ — Б. Ин. Б.; 5) За повредитѣ на посадочния материалъ — П. К.; 6) Организация на вин. кооперации — А. Б.; 7) Лѣтната обработка на почвата въ лозето — И. Д.; 8) Филизене на лозата — К. П.; 9) Грижи за овошн. дървета — В. В. С.; 10) Съюзни и дружествени; 11) Положението на пазаря.

Чрезъ филизене къмъ качество.

Безспорно е, че голѣмия успѣхъ на нашия гроздоизносъ се дължи преди всичко на високото качество на българското грозде. Но за да се затвърдимъ на заетитѣ пазари, да ги разширимъ и увеличимъ, необходимо е да повишимъ качеството на гроздето.

Това е възможно и ще се постигне, като чрезъ филизенето на лозата регулираме количеството на плодододаването имъ, съобразно силата на главината и почвата.

Филизенето на лозата е втората имъ и по-важна рѣзитба, чрезъ която поправяме допуснатитѣ грѣшки въ първата рѣзитба, подгатвяме главината за редовно плододаване за идущата година и оставяме лѣтораста и реса (плодъ) толкозъ, колкото може да изхрани главината напълно, за да бжде то възможно по-едро, вкусно и свежо.

Направения разходъ за филизенето се заплаща десеторно отъ явнитѣ ползи, които ще се постигнатъ. Затова лозаря не бива да пропусне добрия случай — филизенето, а да го приложи разумно и навреме, за да добие голѣми ползи.

Българския лозаръ ще преуспѣва на западнитѣ пазари само съ високо качествено и типово грозде.

Г.

Ив. П. Бързаковъ.

Лозарството пакъ застрашено*)

Привидно затихналата борба противъ лозарството отъ страна на пивофабрикантитъ наново отпочва и то много по-планомѣрно, по-стремително и безогледно. Избедняването на маситъ намали консумацията на виното и бирата. Пивофабрикантитъ, обаче, намиратъ, че употребата на бирата става за смѣтка на увеличение употребата на виното и най-после, че за да се засили пласмента на бирата трѣбва да се ограничи този на виното. За да се постигнѣло това, тѣ искатъ акциза на бирата да се намали, а тоя на виното да се увеличи.

За да постигнатъ това тѣ почнаха да действуватъ по две направления; така, тѣ систематично работятъ да спечелятъ общественото мнение за каузата си, безъ да се отказватъ да работятъ предъ управляющитѣ фактори. Тѣ, чрезъ депутации вржчватъ на г. министритѣ изложения, съ които се мжчатъ да докажатъ голѣмото значение на бирената индустрия за страната ни; че биренитѣ фабрики губѣли, че тази индустрия, въ която билъ инвенстиранъ единъ капиталъ отъ 50 милиона лева замирала, и че дългъ било на държавата да я спасява. Чрезъ заржчани реферати въ икономически кржжози, този въпросъ, съ пълно пристрастие се поднася предъ обществото, като открито се иска намаление акциза на бирата за смѣтка акциза на виното. Съ редъ статии, помѣствани въ вестниците „Слово“, „Миръ“ и пр. тѣ заблуждаватъ обществото, че е време вече да престанатъ грижитѣ отъ страна на държавата за нашето винарство и да се простратъ върху пивоварството и пр. и пр.

Тѣзи тѣхни домогвания, колкото и безосновни и на погрѣшенъ пжтъ, не оставатъ безъ значение. Тѣ дори бѣха успѣли да разколебаятъ у нѣкои отговорни фактори убеждението отъ нуждата да се подкрепва лозарството и да ги спечелятъ за своята кауза. Тѣ материално сж силни и могатъ да водятъ продължително борбата и да печелятъ теренъ.

Нашата кауза, обаче, морално е силна. Българския лозарски съюзъ зорко следи борбата и ѝ отговаря. Той има на страната си правото и се стреми достойно да отстоява интереситѣ на лозарството. Въ българското лозарство е инвенстирано едно национално богатство отъ надъ 13 милиарда лева срещу 50 милиона инвенстирани въ пивоварнитѣ фабрики, отдавна амортизирани. То дава прехрана на около 140 хиляди семейства. Не могатъ да се жертвуватъ интереситѣ и прехраната на 600—700 хилядно население само за уголѣмяване на и така голѣмитѣ печалби на нѣколцина крупни

*) Настоящитѣ ми редове нѣматъ за цель да изнесатъ безосновността на искането на пивофабрикантитѣ и правотата на нашата кауза. Това ще сторимъ съ отдѣлна статия. Съ тѣзи редове искаме само да обърнемъ вниманието на лозаритѣ къмъ грозящата ги опасностъ.

капиталисти. Държавата, респективно правителството, не може да не държи сметка за социалното значение на лозарството въ земледѣлска България. Ние, лозаритѣ сме на правѣ пѣтъ и съ готовност поемаме обявената ни борба, ще я водимъ до край и ще успѣемъ да запазимъ интереситѣ на българското лозарство.

Тази борба, обаче, за да бжде ефикасна, трѣбва да се води така, че въ първо време да се освѣтли и спечели общественото мнение за нашата кауза. Това е отъ твърде голѣмо значение. За водене на тази борба сж нуждни материални срѣдства, отъ каквито, за жалость, Лозарския съюзъ е лишенъ, а противниците въ изобилие разполагатъ. Това тѣ знаятъ и то ги окуражава. Ще останатъ ли лозаритѣ индиферентни къмъ посегателството на тѣхнитѣ интереси и поминѣкъ? Ще оставатъ ли съюза си неподкрепенъ и лишенъ отъ възможността да води борбата съ нуждната сериозностъ? Не! Съзнателния български лозаръ ще протегне ръка на съюза си; той ще даде лептата си, поне като внесе членския си вносъ веднага. Лозарскитѣ организации (дружества и кооперации) трѣбва да стегнатъ редоветѣ си, да събератъ членскитѣ вноски, дори да събератъ и внесатъ нѣщо въ съюза за основаване фондъ „Защита интереситѣ на българското лозарство и винарство“.

Печатната пропаганда за правотата на нашата кауза безспорно ще се води чрезъ съюзния органъ и притуркитѣ къмъ него, независимо отъ ежедневната преса. За редовното му излизане, обаче, сж нуждни стрѣдства и широкото му разпространение. Въ XV лозарски конгресъ се взе решение всѣки членъ на лозарско дружество и кооперация да получава списанието. Нека управителнитѣ тѣла на тѣзи организации побързатъ и изпратятъ въ редакцията и администрацията на списанието ни „Лозарски прегледъ“ списѣкъ на членоветѣ си, за да имъ се изпраща списанието, като побързатъ да събератъ и внесатъ абонамента му.

Лозари, не чакайте, запазете интереситѣ си, организирайте се и подкрепете съюза си. Безъ това знайте, че при тежката криза, която преживяваме, ни се готви новъ ударъ. Вината ни стоятъ, навлизаме въ разходи за отгледване на лозята си, пари нѣма, кжде ще му излѣзе края?

Лозари! Всички въ дружествата и кооперациитѣ, а всички дружества и кооперации въ Българския лозарски съюзъ, за да запазимъ интереситѣ си.

Платете си абонамента — единствения приходоизточникъ на списанието, за да осигурите редовното му излизане.

Гроздовата гликоза.

Редица години лозарското съсловие у насъ изнемогва. Една отъ основнитѣ причини за това е свърхпроизводството, съпроводено отъ постоянно намаляващата се покупателна способностъ на нашия консуматоръ. Препоръчваха се много рецепти за нормализиране положението на нашия лозаръ, обаче, до сега не е направено нѣщо, което да е облекчило положението. Поради това, тази грижа остава да лежи пакъ върху плещитѣ на оня, който е прѣко заинтересованъ и трѣбва да дири начинъ за облекчаване положението си. Той самъ ще трѣбва да събере силитѣ си, да напрегне мисълта си, за да провѣри какво още не е направено, за да се направи.

Въ страната се произвежда и консумира 1,600,000 кгр. гликоза, която се употребява изключително за производство на захарни издѣлия. Производството на гликоза се извършва отъ царевица — продуктъ за които има винаги пазаръ, както въ страната, така и вънъ отъ нея. Но гликозата отъ грозде би имала по-голѣмъ успѣхъ въ нашата индустрия за захарни издѣлия поради това, че тази гликоза ще има свой специфичанъ и много приятенъ ароматъ, съ който ще надари захарнитѣ издѣлия, които биха се произвеждали отъ нея. Независимо отъ това, гроздовата гликоза е богата храна и като такава може да добие широко разпространение на нашия пазаръ. Производството ѝ не изисква нѣкакви голѣми и скъпи машини, а може да стане съвършено леко въ работилници или въ сегашнитѣ гликозени фабрики. Производството и пласмента, обаче на гроздовата гликоза трѣбва да стане за смѣтка на царевичната. Производството на гроздова гликоза у насъ ще погълне на първо време една чувствителна частъ отъ нашето гроздово производство и ще облекчи пазаря на вино, както и ще освободи Д. М. отъ ангажимента да закупува спиртови материали отъ лозарството, които не сж ѝ нуждни.

За производството на 1,600,000 кгр. гроздова гликоза ще се употребѣи около 15,000,000 кгр. грозде. Положително, обаче, може да се твърди, че ако днесъ царевичната гликоза, която у насъ е много долнокачествена и въпрѣки това отбелъзва тенденция на покачване консумацията ѝ, то колко повече гроздовата гликоза ще засили тая тенденция и далечъ ще надхвърли сегашното производство поради това, че тя е една здрава и питателна храна и че цената ѝ не ще надхвърли тая на царевичната гликоза. Ако ли пъкъ наредъ съ производството на гроздова гликоза се наложи подсилването на вината ежегодно да става съ гроздова мжстъ и не се допуска подсилване съ цвеклова захаръ, има всички изгледи да се прибере отъ пазаря излишека, който убива цената на последното до степенъ да покрие производственитѣ разноски и възнагради труда на производителя-лозаръ.

Ще трѣбва да отбележа, че за да има успѣхъ гроздовата гликоза, последната не трѣбва да бѣде обременена съ акцизи, а царевичната гликоза ще трѣбва да заплаща занаяпредъ 10 лв. акцизъ (сега е 7 лв.) и 1 лв. общински налогъ. Държавната властъ, която дири начини за подпомагане стопанскитѣ съсловия у насъ, ще трѣбва да спре вниманието си на този въпросъ, за да подсигури прехраната на 100,000 лозарски семейства.

Бѣлчо Ив. Бѣлчевъ

инж - агрономъ

Налагащи се грижи въ производството, за да се получи съвършено здравъ и доброкачественъ лозовъ материалъ

Производството на лозовъ материалъ, гладъкъ и приладенъ, въ страната, представлява единъ жизненъ клонъ отъ родното лозарство, който дава ежегодно поминъкъ на 15—20,000 семейства. Но, значението на това производство далечъ надхвърля интереситѣ на непосредствено заинтересованитѣ въ него деятели; закрепването на неговитѣ устои засѣга широко цѣлокупнитѣ народостопански интереси на българското лозарство, защото отъ недрата на пепиниерското производство блика обновителната посадочна струя, която ни дава материалъ за ежегодния ремонтъ на лозовитѣ посадки.

При днешната покруса отъ пораженията на стопанската криза, която докара пълна дезорганизация на старитѣ традиционни стопански системи и култури, производството на лозовъ материалъ продължава да крепи единъ много чувствителенъ отдушникъ за пласиране на народенъ трудъ и ангажиране на стопански инициативи.

При тъй хубавитѣ перспективи, които се рисуватъ сега за разрастване на това производство, съ огледъ на задгранични пазари, при тъй хубавитѣ природни условия и школувани производители у насъ, днесъ производителитѣ на лозовъ материалъ, както и самитѣ стопани лозари сж смутени отъ пораженията и щетитѣ, причинени отъ единъ гжбенъ паразитъ, таксуванъ съ названието *чернилка*. Въ търсене изходния пжтъ, отъ три години насамъ, се изнесоха най-разнообразни и противоречиви мнения; намѣсиха се и нашитѣ опитни институти, вдигна се много шумъ и се изнесоха много избързано най-тревожни съобщения.

Изхождайки отъ единъ голѣмъ производителенъ районъ, въ който работя като стопански деятелъ вече 25 години, преценявайки, че за менъ положението е напълно ясно установено и водимъ отъ желанието да бѣда въ услуга на род-

ното лозарство — смѣтамъ да изнеса въ колонитѣ на професионалния органъ „Лозарски прегледъ“ моитѣ убедителни доводи по третираната материя, както и да посоча на мѣрките, които споредъ менъ се налага да бждатъ предвидени за да гарантираме пълната здравословностъ и качество на посадочния материалъ въ страната.

Чернилката по лозовия материалъ не представлява нѣщо ново въ лозарството; тя не е нова и за България. Презъ 1910 год. лозовиятъ материалъ въ цѣлата страна бѣше много силно засѣгнатъ отъ нея. Всички сортове подложки не се подадоха и тогава на чернилката. Следъ известно време чернилката се изгуби. Но, тогава новото лозарство едва се зараждаше, повечето гладъкъ лозовъ материалъ се внасяше тогава отъ Франция и поведението на изчакване и на скръстени ржце бѣше все още оправдано за тогава. Днесъ, обаче, когато имаме едно голѣмо национално производство, което ни дава материала за ежегодниятъ ремонтъ на националното лозарско стопанство отъ 800,000 декара лозя — поведението на производителитѣ съ изчакване съ скръстени ржце е крайно неразумно, защото повлича тежки щети за и безъ това обеднѣлитѣ наши стопани. Дѣлението страната на чисти и нечисти райони, споредъ менъ, е една палиативна мѣрка, която абсолютно въ нищо не може да спре масовитѣ поражения.

Като специалистъ съ 25 годишна работа и наблюдения непосредствено въ недрата на самия стопанско-културенъ животъ на българското лозарство, азъ смѣтамъ, че въ България не може да се намѣри районъ, гдето, при едно съчетание на атмосферни и стопанско културни фактори, да не могатъ да се създадатъ условия за развитието на единъ или другъ гжбенъ паразитъ по лозовата култура; както е вѣрно отъ друга страна, че нѣма районъ въ България, кждето лозовата култура развива 20—22% захарностъ въ гроздето — да не може да се получи най-доброкачественъ гладъкъ и присаденъ лозовъ материалъ, при условие, че ще се изберайтъ подходящи мѣста и производството ще бжде обкржено съ необходимитѣ стопанско-културни грижи, които ни дава лозарската наука и практика.

И, наистина, презъ пролѣтъта 1933 год., при прегледа на лозовия материалъ въ Ст.-Загорска околия, азъ намѣрихъ партиди облагородени лози, въ които пораженията отъ чернилката стигаха до 30%, но имаше и партиди на пепиниеристи въ които още тогава пораженията стигаха едва 5—10%, а не липсваха и съвършенно чисти партиди. Взетитѣ отъ тогава предохранителни мѣрки за новото производство презъ 1933 год. дадоха бързи резултати. И, действително, при прегледа на облагороденитѣ лози презъ пролѣтъта 1934 год. у сжщитѣ стопани се констатира голѣмо ограничение на пораженията. Предохранителнитѣ мѣрки се продължиха върху новото производство презъ 1934 година; при

прегледа на лозитѣ презъ пролѣтъта 1935 година се констатираха поразителни благоприятни резултати, защото имаме вече голѣми партиди присадени лози съвършенно чисти.

Наблюденията ми въ широката практика върху производството на 50 души пепиниеристи презъ тритѣ изтекли години 1932, 1933, 1934 и пролѣтъта на настоящата 1935 год., както и проведенитѣ масови опити у пепиниериститѣ: Иванъ Найденовъ отъ гр. Ст.-Загора, Колю Стефановъ сщо отъ гр. Ст. Загора, Христо Николовъ Трифоновъ, Иванъ Петковъ Бегликчиевъ, Тодоръ Колевъ Бегликчиевъ, Иванъ Петровъ Дорловъ всички отъ с. Змеово, Колю Недѣлковъ Бараковъ и Йовка Троянова отъ с. Хрищени, като съмъ проследилъ цѣлиятъ вегетационенъ животъ на лозитѣ, периода на тяхното съхранение и степенъта на появилитѣ се въ последствие поражения отъ чернилката, ясно откриватъ следното фактическо положение:

1. Присадениятъ лозовъ материалъ, въ 98% отъ проследенитѣ вкоренилища, се вади на есень при съвършенно чиста и свежа епидерхална повърхностъ на подложкитѣ. Въ много рѣдки случаи, и то предимно на по-прости и дребни производители, съмъ намиралъ просъхнали петна по подложкитѣ на есень. Проследени въ подробности произхода и вегетационния животъ на такива вкоренилища съмъ установилъ, че въ всички такива случаи, безъ изключение, пораженията се дължатъ на лошо качественъ гладкъ лозовъ материалъ, — нездорѣлъ или градобитенъ. Но при всички такива случаи, още първиятъ погледъ върху външния видъ на лозитѣ установява, че последнитѣ сж цингуляви и слаби и че презъ самиятъ вегетационенъ периодъ въ вкоренилището лозитѣ сж просъществували въ едно страдащо състояние, въпрѣки грижитѣ на пепиниериста въ поливки и обработка на почвата.

2. Въ партиди на единъ и сщи производителъ, облагородени лози върху единъ и сщи сортъ подложка, отъ единъ и сщи произходъ, при единъ и сщи присадникъ — при прегледа на лозитѣ на пролѣтъ процента и степенъта на поражения отъ чернилката сж винаги по-голѣми у най-силнитѣ лози, у лозитѣ, които презъ цѣлиятъ вегетационенъ периодъ сж спирали око̀то на наблюдателя съ своето цвѣтущо здравословно състояние и своятъ буенъ растежъ, докато лозитѣ съ по-слаби лѣтораста сж винаги по-слабо засѣгнати отъ чернилката.

3. Въ партиди на други производители: присадени лози върху единъ и сщи сортъ подложка, съ единъ и сщи произходъ, единъ и сщи присадникъ, извадени отъ две граничащи лехи въ вкоренилището, но получили различенъ брой поливки — въ едната леха лозитѣ сж поени до късно, като сж получили две води повече отъ съседната леха. Поенитѣ повече и до късно лози сж израстли буйно, докато лозитѣ, извадени отъ съседната леха, поради липса на вода

сж останали съ сравнително по-слаби лѣтораста. При изваждането на лозитѣ наесень, и еднитѣ и другитѣ сж съ съвършено чисти и здрави подложки. Съхраняването на еднитѣ и на другитѣ става при еднакви обикновени условия. При прегледа на лозитѣ на пролѣтъ въ партидата на буйнитѣ лози намирамъ чернилка срѣдно до 15%, докато велозитѣ отъ партидата съ по-слаби лѣтораста, но развили съ при по-естествени условия констатирамъ чернилка съ ограничени поражения, максимумъ до 50%. Тази констатация е извлѣчена и при други случаи, когато две съседни вкоренилища въ различни стопани, при които единиятъ е поилъ много и до късно, а другиятъ е далъ малко вода на лозитѣ. При прегледа на следващата пролѣтъ, процента на пораженията е билъ винаги по-голѣмъ въ изобилно и особено късно поенитѣ лози. Тази констатация ясно говори, какво съ изобилното поене се получаватъ наистина буйни лози, но за това пъкъ клѣтъчната структура на растителнитѣ тъкани е халтава и по-лесно уязвима отъ гжбния паразитъ: докато материалътъ, който расте при по-естествени условия, приръста е по-слабъ, но затова пъкъ клѣтъчната структура на растителнитѣ тъкани е много по-сбита и естествената резистенция на растителнитѣ тъкани е много по-голѣма.

4. При изобилното, особено късното поене на лозитѣ, се подържа до късно наесень активенъ растежъ въ вкоренилището. Въ такива случаи, есеннитѣ слани заварватъ лозитѣ при силно още сокодвижение. При това състояние на растителнитѣ тъкани, опасността на повърхностни измръзвания на открититѣ епидермални тъкани на подложката около повърхността около земята, е много голѣма. Тѣзи именно първични повреди създаватъ благоприятна база за гжбния паразитъ. Опасността отъ пакостното въздействие на есеннитѣ слани, като първопричина на пораженията отъ чернилката, е много голѣма. И действително, когато търсимъ пораженията на чернилката по цѣлото протежение на уязвената подложка, ние констатираме въ пораженията една поразителна последователностъ на уязвената областъ, която въ 99% отъ случаитѣ се движи подъ спойката, като слиза къмъ коренитѣ не по-далечъ отъ 10—15 сантиметра подъ спойката. Очебиюще е, прочее, че пораженията следъ 15 августъ, когато се разравятъ тироветѣ и откриватъ лозитѣ съ цель да се улесни узрѣването основата на лѣтораста и затвърдяването на спойката. Масовото явление, въ много широкъ мащабъ на чернилката по облагороденитѣ лози презъ пролѣтъта 1932 година, която наследи незапомненитѣ по пораженията си ранни есенни слани (10—12 септемврий) 1931 год. — е едно демонстративно потвърждение на гореизложенитѣ констатации. И, наистина, отъ проследенитѣ цѣли вкоренилища или отдѣлни тирове, които сж оставени неотрсовени презъ цѣлото лѣто, до самото изваждане на лозитѣ на есень, при равни условия на съхранение съ другитѣ ло-

зи, при пролѣтния прегледъ се оказаха съвсемъ чисти или засѣгнати въ незначителенъ процентъ отъ чернилката.

5. Главниятъ лозовъ материалъ въ грамадното си мнозинство е свършено чистъ. При много рѣдкото случаи на констатирана чернилка на пролѣтъ по съхранявания гладкъ лозовъ материалъ, се констатира единъ пълень унисонъ съ изнесенитѣ за облагороденитѣ лози първопричини. Така, едно и сжщо снопче, рѣзницитѣ, които сж наклѣпани отъ къмъ основата на прѣчката, т. е., чиято епидермална клѣтъчна структура е набита — петна нѣма никакви или въ слаби зачатѣчни потъмнявания; докато тънкийтѣ прѣчки отъ върховетѣ, където мушката е голѣма и общата клѣтъчна структура халтава — тамъ броя на петната е винаги много позначителенъ. Лозовъ материалъ, който е расълъ буйно въ низки мѣста, се подава тукъ тамъ на чернилката. Гладкъ лозовъ материалъ, отгледванъ по земята е винаги по-уязвимъ отъ чернилката, докато отгледвания на телена конструкция е почти неуязвимъ.

Проследено степенъта на развитието на чернилката при разнитѣ начини на съхранение, изпѣква следното положение:

1. Тамъ гдето облагороденитѣ лози сж съхранявани въ прѣстъ, процента на пораженията отъ чернилката е винаги по-голѣмъ, въ сравнение съ пораженията въ лозитѣ съхранявани въ пѣсѣкъ. Това състояние е лесно обяснимо съ разложението на органическитѣ материи въ прѣстъта, което обстоятелство стимулира развитието на гжбния паразитъ.

2. Присѣтствието на една постоянна влага въ съхраняващата материя (пѣсѣкъ или прѣстъ) стимулира извънредно много появяването и развитието на чернилката. Хранилище, въ което, следствие присѣтствието на постоянна влага, старото лико на подложкитѣ се е отдѣлило, разкалчищѣло и започнало да гние — тамъ на пролѣтъ чернилката е винаги на лице. Нѣма по-лошъ начинъ на съхранение лозовиятъ материалъ отъ навикътъ да се заравятъ лозитѣ въ трапъ на открито. Тамъ процента и степенъта на пораженията отъ чернилката сж безъ изключение, демонстративно по-голѣми. И обратното, тамъ гдето лозовиятъ материалъ е съхраняванъ на провѣтриво мѣсто, но при пълното отсѣтствие на свободна влага въ съхраняващата материя, тамъ чернилката отсѣтствува свършено или нейното присѣтствие едва и случайно може да бжде доловено.

Всички очебиющи данни установени въ голѣмата лаборатория на широкия практически животъ, подчертаватъ съ дебели линии, прсѣе:

1. Че пораженията отъ чернилката нѣматъ абсолютно никакъвъ вирусенъ характеръ.

2. Че чернилката се причинява отъ единъ много обикновенъ гжбенъ паразитъ.

3. Че чернилката въ 98% отъ проследенитѣ случаи се

появява и прави пораженията си въ последствие, при съхраняването на лозитѣ презъ първия сезонъ и то презъ пролѣтѣта съ затопляне на времето.

4. Че появяването и развитието на чернилката се улеснява и стимулира при клѣтъчноструктурната аномалия въ растителнитѣ тъкани и

5. Че чернилката се явява и като последица на причинени отъ атмосфернитѣ фактори поражения върху епидермалнитѣ растителни тъкани.

При така ясно установената за мене действителностъ, азъ съмъ вече дълбоко убеденъ, че можемъ много бързо и напълно да се справимъ съ чернилката по лозовия материалъ, стига смѣло и системно да се тръгне масово по пжтя на предпазната и превантивна защита, като се използватъ всички срѣдства, които ни дава лозарската наука и стопанско-културната практика.

Така, за Ст.-Загорска околия съмъ възприелъ следния пжтъ за масово въздействие, когато въпрѣки грубата българска действителностъ провеждамъ отъ две години насамъ при очебийни положителни масови резултати:

1. Да се забрани посаждането на маточници въ неподходящи мѣста.

2. Всички маточници да бждатъ вдигнати на телена конструкция.

3. Орѣзването на маточницитѣ да става наесень, като непосредствено съ орѣзването на гладкия материалъ да се прави нацапване на отрѣзитѣ и оголенитѣ части на главината съ концентриранъ разтворъ 250/0 отъ зеленъ камъкъ.

4. Следъ като се нарѣже гладкия материалъ и навържатъ сночетата, преди да се прибератъ на съхранение сночетата се окжпватъ (половинъ до една минута) въ разтворъ отъ чистъ синъ камъкъ при концентрация 10/0. Сночетата се оставятъ да засъхне разтвора по рѣзницитѣ и се прибиратъ на съхранение.

5. Съхраняването на рѣзницитѣ да не става въ никой случай въ трапове, като всѣки се стреми да се нагоди къмъ съхраняване на сухо. Най-удобно е съхраняване подъ нѣкоя открита стрѣха, гдето се нареждатъ на купъ сночетата и следъ това купчината отъ наредени прѣчки се затрупва отъ всички страни съ 15—20 сантиметра дебелъ пластъ пѣськъ;

6. Забранява се поенето на лозитѣ въ укоренилището следъ 15 августъ.

7. Откриването на вкорененитѣ лози въ вкоренилището да става до спойката, като цѣлата подложка остава заровена въ прѣстѣта;

8. Изваждането на вкорененитѣ лози отъ вкоренилището да става на есень. Облагороденитѣ лози преди сортирането още да се поливатъ хубаво съ вода, за да се отстрани прѣстѣта полепена по подложкиѣ. Материала се сортира грижливо и навързва на сночета по 25. Лозитѣ се оставятъ

подъ нѣкоя стрѣха, а може и на открито нѣколко минути до като се испари водата отъ измиването. Преди да се заровятъ въ хранилището така почистенитѣ лози се изкжпватъ въ разтворъ отъ чистъ синъ камъкъ 10% (половинъ до една минута), лозитѣ се оставятъ за да засъхне разтвора по тѣхъ и материала се заравя;

9. При съхраняването на присаденитѣ лози, трѣбва да се забрани заравянето на лозитѣ въ трапове. За хранилище на облагородени лози трѣбва да се нагоди единъ простъ навесъ, лозитѣ да се заравятъ въ чистъ пѣсъкъ, като свежестъта на жилитѣ се поддържа чрезъ поливки отъ време на време. Тѣзи последнитѣ, обаче, трѣбва да се извършатъ по начинъ, щото да бждатъ наквасени само стжпалнитѣ части на подложкитѣ. Това много лесно се постига, като преди заливането на пѣска се разрешаватъ на нѣколко мѣста дупки въ пѣска и водата се сипва само въ областъта на коренитѣ.

Петъръ Костовъ

Агрономъ Л. О. Станция — Плѣвень.

За повредитѣ на посадочния материалъ и посаденитѣ лози.

(Продължение отъ кн. 2).

Опити, заложиени презъ 1934 год. въ Опитното лозе при Лозарската станция — Плѣвень

Презъ пролѣтъта на 1934 год. по наше искане се изпратиха отъ различни лозарски краища на страната по 40—50 броя резници отъ подложкитѣ: монтикола, 1202, 101¹⁴, 41-6 и Телеки. Такива се получиха отъ Дупница, Хасково, Асеновградъ, Пловдивъ, Перущица, Чирпанъ, Враца. Попово, Провадия, Русе, Лѣсковецъ, Горна-Орѣховица, Орхане, Червена вода (русенско) и др.

Половината отъ резницитѣ се облагородиха съ сорта Димятъ, а другата частъ се подготвиха за укореняване и заедно съ облагороденитѣ се стратифицираха въ сандѣци по познатия на пепиниериститѣ методъ въ мѣхъ и стѣрготини.

Укорененитѣ дивачки и облагородени лози се извадиха

Б. Асортимента съ български и чуждестранни сортове грозда.

- а) Полага се по една лоза, като при америк. дивачки;
- б) загриба се 5 см. по една пржчка;
- в) загриба се 20 см. по една пржчка;
- г) остава се една главина незагребана;
- д) загриба се дълбоко по една главина порѣзана чашовидно и съ плодна пржчка;

Б. Р. Помѣстенитѣ въ кн. 10 отъ м. г. и 1 и 2 отъ т. г. статии подъ псевдонима С. И. П. сж отъ сжия авторъ П. Костовъ.

В. *Хибриди, създадени у станцията (Лос).*

а) загриба се по една главина съ пржките непорѣзана;

б) загриба се по една главина по обикновенъ начинъ;

в) остава се по една главина незагребана.

Г. *Директни сортове.*

а) оставатъ се главини незагребани;

б) загрибатъ се на обикновена дълбочина;

в) загрибатъ се дълбоко;

г) загрибатъ се дълбоко главини, като пржките се предварително увиватъ съ амбалажна хартия, която употребяваме при износа на гроздето.

о) Полага се по една пржка по земята прикрепена съ колчета;

е) загриба се 5 см. по една пржка;

ж) Отрѣзватъ се рѣзници дълги 70 см. отъ всѣки сортъ и се загрибатъ едни съ прѣстъ други съ пѣсѣкъ, като се покриватъ отгоре съ прѣстъ;

з) отъ всѣки сортъ се взематъ по три рѣзници и се заравятъ въ трапъ съ пѣсѣкъ;

и) на различни дати начиная отъ 18 февруари се загриба по една главина и се полага по земята по една пржка.

Резултати отъ заложенитѣ опити презъ 1934 г. въ опитното лозе при лозарската станция — Плѣвненъ.

1. При облагороденитѣ и укоренени резници, изпратени отъ лозарскитѣ райони.

1. При третиранитѣ лози съ 1% разтворъ отъ CuSO_4 и поставени въ 14 книжни кесии петна сж констатирани: а) при лозитѣ въ 4-я пликъ отъ Хасково, които заедно съ отрѣзи отъ петносани чепове отъ Seibel № 6905 бѣха втапани въ продължение на 10 минути въ 1% синкамъченъ разтворъ; б) 5-я пликъ съ лози отъ Асеновградъ 416 облагородени; в) 6-я пликъ съ лози отъ Попово (101¹⁴) необлагородени; г) 8-я пликъ съ лози отъ Враца (1202) и Перушица (416); д) 11-я пликъ съ лози отъ Дупница (Lot); е) 12-я пликъ съ лози отъ Червена вода (Lot) и ж) 14-я пликъ съ лози отъ Чирпанъ (416).

Лишени отъ петна се оказаха лозитѣ: 1, 2 и 3 пликове отъ Хасково; 7-я пликъ отъ Попово (416); 9-я пликъ отъ Провадия (416).

2. При *нетретиранитѣ* лози и заровени въ трапъ съ пѣсѣкъ петна сж констатирани при лозитѣ отъ: Дупница (Lot), Червена вода (Lot), Провадия (416) и Хасково (Lot).

Оказаха се здрави лозитѣ отъ: Асеновградъ (416), Попово (416 и Lot), Перушица (416), Дупница (416), Пловдивъ (416) и Чирпанъ (416).

3. При третиранитѣ съ 1% разтворъ и заровени въ парцелата съ Seibel-итѣ черни петна се намѣриха по лозитѣ отъ Асеновградъ (1202) и Русе (Lot).

4. Отъ посаденитѣ лози и загребани у Seibel-итѣ съ петна бѣха лозитѣ отъ Плѣвень 101¹⁴) Русе (Lot) и Враца 1202).

5. Отъ посаденитѣ на постоянно мѣсто лози съ петна се оказаха всички заровени плитко отъ 0 до 15 см., а при 101¹⁴ отъ Плѣвень, петна се откриха и по загребанитѣ на 40 см. дълбочина.

6. Отъ заровенитѣ въ незаетата парцела лози още на 20. II т. г. бѣха констатирани петна по 101¹⁴ отъ Плѣвень¹⁾. Снопчето бѣше поставено полегнало и слабо загребано.

II. При асортимента на американскитѣ дивачки и хибриди (тѣ сж на брой 36),

а) При положенитѣ по земята пржчки петна се констатираха при тази частъ на пржката, която постоянно опира о земята и която е почти винаги влажна.

б) При загребанитѣ на 5 см. дълбочина пржчки се констатираха петна по всички дивачки и хибриди и почти по цѣлото протежение на пржката. Петната сж изобилни и голѣми.

в) При заровенитѣ на 25 см. дълбочина петната сж многобройни по частъта, която е близко до повърхността, при случаи, когато срѣдата ѝ излиза на повърхността и върха се пакъ загриба.

III. При асортимента съ български и чужди сортове грозда (200 сортове).

а) При положенитѣ по повърхността лози петна се констатираха по-редко и не при всички сортове.

б) При загребанитѣ 5 см. петна се констатираха при всички сортове.

в) При загребанитѣ на 20 см. пржчки петна сжщо сж констатирани при всички сортове. Тукъ петната сж по-малобройни.

г) При незагребанитѣ главини петна нѣма.

д) При дълбоко загребанитѣ главини петната сж по-чести при плоднитѣ пржчки, а при чеповетѣ тѣ сж рѣдкостъ.

IV. Хибриди на опитната станция (92 броя).

а) Петна се намѣриха по всички загребани съ пржчки-тѣ главини.

б) По всички загребани главини се констатираха петна.

в) По незагребанитѣ главини петна нѣма.

V. Директни сортове.

а) По незагребанитѣ главини петна нѣма.

б) По чеповетѣ и пржкитѣ въ загребаната частъ многобройни и голѣми петна.

в) При дълбоко загребанитѣ главини петната по пржкитѣ сж изобилни и голѣми.

г) Най изобилни сж петната по увититѣ съ хартия пржчки. Пржкитѣ иматъ изгледъ на попарени.

д) При всички хибриди навсѣкжде, кждето пржката е опирала презъ зимата о земя, се намѣриха петна.

е) По всички пржчки се намѣриха извънредно много петна. Петната тукъ сж най-многобройни и голѣми.

¹⁾ Всички лози отъ Плѣвень (101¹⁴) сж отъ асортимента на лозето.

ж) Заровенитѣ направо въ прѣстѣта рѣзници сж сжщо чувствително нападнати. Петната сж изобилни въ горния край на рѣзника и намаляватъ съобразно дълбочината, като долния край е обикновенно лишенъ отъ петна.

При заровенитѣ въ пѣсъкъ рѣзници и отгоре покрити съ прѣстъ, петна се намѣриха по 2—3 на рѣзникъ и то въ горния имъ край, който е въ прѣстѣта.

з) Петната сж изобилни по всички рѣзници заровени въ трапъ съ пѣсъкъ. Рѣзницитѣ бѣха поставени въ трапа почти полегнаха.

и) *Петна нѣма по загребанитѣ следъ 18 февруари лози.*

Резултатитѣ отъ опититѣ, заложили въ опитното лозе презъ есенъта на 1934 год. *потвърдиха изводитѣ ми*, съобщени въ кн. 9¹), 1934 г. и 10 и 1 — 1935 г. на списанието.

Заклучение

Нѣма никаква „нова болестъ“, за съществуването на която се широко разтръжи въ последнитѣ години.

Повреждането на лозитѣ е въ тѣсна връзка съ климатическитѣ особености на даденъ районъ и свързанитѣ съ тѣзи особености практики да се *загрибватъ* есенъ лозята; да се *съхраняватъ* рѣзницитѣ и облагородени лози *вънъ на открито* въ пѣсъкъ или прѣстъ въ трапове или надъ земята.

Тѣзи райони се характеризиратъ съ рѣзки промени на температурата и излишна влага презъ зимата.

Рѣзкитѣ промени на температурата и излишната влага сж *главнитѣ*, а по всѣка въроятностъ, и *единствениѣ фактори* за повредитѣ на лозитѣ.

Факта, че по крайбрежието на Черно море и въ райони, кждето обикновено не загрибватъ и кждето внезапнитѣ промѣни на температурата сж почти исклучени — *петна* — не сж констатирани даже и по прѣчки, които зимъ пълзятъ, е още едно основание да твърдя, че *низката и колеблива температура и излишна влага сж главнитѣ* виновници за *чернитѣ петна*.

Ако въ случая интервенира нѣкакъвъ микрсорганизъмъ нека компетентнитѣ го търсятъ и открятъ.

Лозитѣ отъ маточници въ ниски мѣста; отгледанитѣ дивачки безъ подпори боледуването имъ отъ листна филоксера, а най-вече изобилното и късното есенно напояване на лозитѣ у укоренилищата, увеличава % на повреждането.

При облагороденитѣ лози тѣзи повреди може да станатъ още въ укоренилището при силни есени слани, ако лозитѣ сж доста открити подъ спойкитѣ.

Азъ нѣма да обяснявамъ механизма, при който става *вътрешно* разкъсване на растителни тъкани, причинено отъ замръзването на клетъчния сокъ. Този въпросъ е добре обясненъ въ учебницитѣ по земледѣлска метеорология. (Следва.

¹) Подъ заглавие: „За избора и съхранение на лозовия посадоченъ материалъ.“

Ат. Бойчиновъ
агрономъ

Организация на винарскитѣ кооперации.

(Продължение отъ кн. 2 и край).

За да бждемъ по-конкретни, ние ще посочимъ какъ работятъ, какъ технически и стопански сж организирани винарскитѣ кооперации въ Ю. Франция. Ние ще използваме тѣхния опитъ и поука, за да се избѣгнатъ и повтарятъ тѣзи грѣшки при нашитѣ кооперации. Повечето, и почти всички винарски кооперации, безъ изключение, въ Ю. Франция, си служатъ съ желѣзобетонни сждове. Тѣхната техническа уредба е така нагласена, че да се преработи гроздето най-икономично и най-съвършено. Тукъ всичко е механизирано и най-широко се използватъ двигателни и други машини, съ цель да се икономиса работната ржка. При всички винарски кооперации тукъ, прави впечатление, че при тѣхъ се ангажира много малко работна ржка, дори кооперации, които преработватъ нѣколко милиона литри вино се ржководятъ само отъ двама-трима души персоналъ, тогава, когато у насъ, тѣзи кооперации сж отрупани съ излишна работна ржка, която е ангажирана, не само при преработването, но и после при подържането и манипулирането на вината въ избата, подържането винарскитѣ сждове и изби чисти и въ добро състояние. Така срѣдния типъ винарски кооперации, въ Южна Франция сж пригодени да преработватъ единъ и половина до 2 милиона литри вино, но има и такива, които преработватъ до 14 милиона литри вино, каквато е кооперацията въ с. Марсиакъ, близо до Монпелие. Трѣбва да подчертаемъ, че срѣдно взето всички тѣзи кооперации, за своето обзавеждане съ помѣщение, сждове, машини и пр. сж ангажирали не повече отъ 1.80 до 2.40 лв. разходи за литъръ преработено вино и че обикновено производственитѣ разноски за единъ литъръ вино не сж повече отъ 12-15 стотинки. Винаги тѣзи кооперативни изби сж построени близо до желѣзопѣтни гари, или удобни шосета, за да може много бърже и най-евтино да става товаренето и експедирането на произведениитѣ кооперативни вина. Въ повечето случаи, кооперативнитѣ изби сж построени съ срѣдства на кооператоритѣ, като срещу внесениитѣ $\frac{1}{3}$ дѣловъ капиталъ кооперацията има право и получава останалитѣ $\frac{2}{3}$ отъ нужния за обзавеждането капиталъ отъ държавата подъ форма на дългосроченъ заемъ отъ 20 до 30 години и съ 1.5% (едно и половина) до 2% лихва. Обикновено кооперативната изба въ Франция не задѣлжава своитѣ членове лозари да внесатъ обязательно своето производство на грозде въ кооперацията. Лозаря е напълно свободенъ да внесе или не своето грозде. Той може да го преработи самъ, или да го предаде

на търговецъ, ако намѣри за добре, обаче, той се задължава да изплати само на кооперацията следващитѣ му се загуби — за амортизация и подържане на избата. Тѣзи именно най-либерални условия на французката кооперация говорятъ най-добре за нейната съвършена организация, тя не задължава своитѣ членове да внасятъ своето грозде, защото тя знае, че гарантира изгоди и тѣ сами ще добавятъ, безъ всѣкакви задължения. Така напримѣръ, кооперацията въ Марсиакъ, обединява почти всички лозари на селото, съ изключение само на нѣколко голѣми производители. По този начинъ се затвърдява довѣрието и сигурността на лозаря въ кооперацията. Сжщата се стреми да задоволи неговата психология на собственикъ и притежателъ и затова въ Ю. Франция винарскитѣ кооперации иматъ специално обзаведено винарско смѣтководство. Тукъ кооперацията не завѣржава смѣткитѣ на своитѣ членове въ пари, нито ги задължава да оставятъ своето вино да бжде продавано общо отъ кооперативната управа, както това става при нашитѣ кооперации. Точно обратно, следъ гроздобера и следъ като бжде изчисленъ рандемана на полученото вино, смѣтката на кооператоритѣ се завѣржава не въ пари, а въ получено вино, съответно на внесеното грозде, по качество и количество. По установения рандеманъ за всѣка година и съответно на внесеното грозде на всѣки кооператоръ се пресмѣта припадащото му се вино, съ което се завѣржава неговата смѣтка при кооперацията. Съ това вино, отдѣлния членъ на кооперацията има пълно право да разполага като истински собственикъ. Той може по свое съображение да го продаде днесъ или утре, на единъ или другъ търговецъ, на вересия или въ брой и пр. Изобщо, кооператора разполага съ своето вино, като абсолютенъ собственикъ. Обикновено използването на второстепенитѣ продукти, като джибри, семки, винена калъ, виненъ камъкъ и пр. сж достатъчни да покриятъ всички общи разходи по преработката на виното и сжщото остава напълно за смѣтка на кооператора — лозаръ. Така организирана винарската кооперация, лозаря се чувства много свободенъ и независимъ и той не се страхува да стане членъ на кооперацията, защото тя не задължава и обвързва, както у насъ. И действително, когато една кооперативна винарска изба е добре организирана и действително има изтъкнатитѣ по-горе преимущества предъ отдѣлнитѣ стопани, то нѣма нужда, защо да обвързва и задължава своитѣ членове да внасятъ задължително своето грозде. Точно обратно, тѣзи задължения правятъ лозаря, подозрителенъ и да се съмнява въ успѣха на кооперацията. Точно така е и у насъ. Нашитѣ кооперации, следъ като сж лошо организирани, иматъ едно много скъпо производство, високо производствени разходи, и следъ това почнаха да задължаватъ своитѣ членове да донасятъ задължително и да преработватъ своето грозде само въ кооперацията. А това имаше точно обратенъ

ефектъ и изложи кооперацията въ очитъ на своитъ собствени членове. Когато една кооперативна винарска изба, гарантира известни изгоди и облаги за производителя — лозаръ, то сжщия нѣма защо да бѣга и страни отъ нея и следователно ще е излишно да го задѣлжаватъ, както това се прави у насъ, съ уставни разпореждания и наредби.

Счетоводството на винарскитъ кооперации.

При винарскитъ коопераци е много важно да се заведе едно редовно и по-специално счетоводство, което единствено би гарантирало една истинска отчетностъ въ винарската изба. Споменахме вече, че самитъ смѣтки на отдѣлнитъ членове-кооператори не трѣбва да се завѣржаватъ и водятъ въ пари, както това се практикува до сега въ нашитъ кооперации. Обратно, смѣтката на всѣки членъ-производителъ въ кооперацията трѣбва да се води въ внесено грозде и съответно полученото вино, съобразно годишния рандеманъ. Съ това работата се много опростява и улеснява, както за кооперацията, така и за самитъ членове. Тѣй, както се практикува у насъ отъ нѣкои кооперации, следъ гроздобера оценяватъ гроздето и съобразно тази цена завѣржаватъ смѣткитъ на своитъ членове въ пари. Това е погрѣшно, защото виното, като всѣки търговски артикулъ може да спадне, да се развали и изобщо, носи много рискове. Следователно, тѣй завѣренитъ смѣтки въ пари на кооператоритъ въ много случаи кооперацията може да бжде затруднена и да не ги изплати, а това води самата кооперация къмъ излагане и излишни неприятности.

Следъ това, кооперативната изба трѣбва да води една специална материална книга, която да се води съобразно изискванията на съвременната винарска наука. Така водената материална книга ще може всѣки моментъ да установи и да ни покаже, дали технически е добре организирана избата, при какви загуби работи сжщата, какви сж нейнитъ рандемани и пр. Така ежегодно ще се изчислява рандемана на кооперацията, за да се знае отъ 100 кгр. преработано грозде колко и отъ какво качество вино се е получило, а сжщо и колко е продадено и отчетено. Така ще се установятъ ежегоднитъ загуби отъ фира и други такива. Това е много важно и необходимо, особено за една обществена изба. Така, само за примѣръ ще посочимъ, че ако правилно и добре се изведе една ферментация, то 17 грама захаръ обикновено даватъ 1% спиртъ за литъръ вино, обратно, ако ферментацията не се изведе правилно, или се работи съ лоши ферменти, сжщия процентъ спиртъ ще се получи не отъ 17 грама захаръ, а отъ 20 и дори 25 грама. Имайки предвидъ това, ще знаемъ, че ако се работи съ добри раси ферменти и пр. ще може да се получи 1% повече спиртъ и обратно, при една лошо изведена ферментация и небрежна работа въ из-

бата, може да се получи 1% по-малко спиртъ. Това само е достатъчно, да се разбере отъ какво голѣмо значение е за за винарската кооперация да бжде добре технически организирана, защото, колкото и евтино да е виното, все пакъ то се цени по своето съдържание на спиртъ. И при днешнитѣ низки цени, когато спиртовия градусъ струва 30—40 ст., като имаме предвидъ, че въ винарскитѣ кооперации се преработватъ масови количества грозде, то такава една нищожна на гледъ грѣшка може да причини голѣми загуби или печалби за избата. При една прилежна и добре водена работа, когато за литъръ вино се постигне чрезъ добрата ферментация единъ % повече, то за 100 хиляди литри вино ще се получатъ 30—40,000 лева печалба за кооперативната изба, които сж въ състояние да гарантиратъ голѣми преимущества и изгоди на сжщата въ сравнение съ частния изолиранъ лозаръ, който работи само за себе си

Общо, материалната книга трѣбва да се води строго и най-важното, трѣбва да се знае отъ полученото за преработване грозде колко вино е произведено и какъвъ е получения рандеманъ. По този начинъ ще се установи дали технически е добре организирана винарската изба. Още по-точно материалната книга може да се води съ графа — общо получено гроздова захаръ подъ формата на грозде и общо произведенъ спиртовъ градусъ подъ формата на вино. Така най-точно ще може да се прецени, дали добре се ръководятъ голѣмитѣ винарски предприятия и само така ще се установятъ тѣхнитѣ голѣми преимущества, въ сравнение съ отдѣлния лозаръ.

Споменахме вече, че освенъ чисто техническитѣ преимущества, винарскитѣ кооперации иматъ и голѣми стопански такива. Тѣ ще регулиратъ винения пазаръ, ще допринесатъ за едно спокойно търсене и предлагане, ще увеличатъ винената консумация, ще улеснятъ износа на вината въ чужбина, а всичко това води къмъ повишение цената на виното и общо на виненитѣ продукти. По този начинъ ще се възнагради по-добре труда на лозаря и така ще се запази лозарския поминѣкъ отъ упадѣкъ и разорение.

Ив. Добревъ

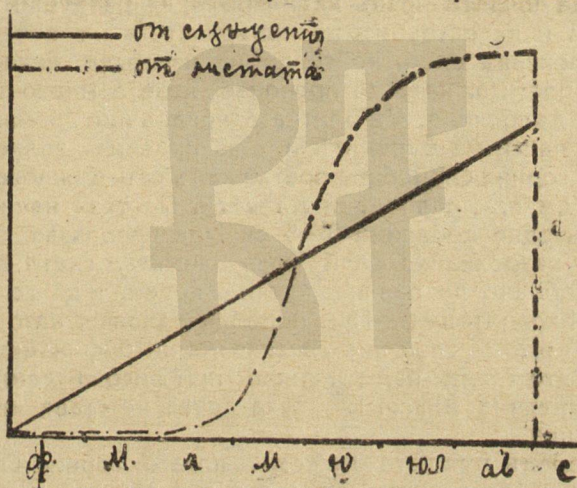
Н-къ отдѣла при Л. О. С. — Плѣвенъ.

Лѣтната обработка на почвата въ лозето.

При есенната, както и при пролѣтната обработка на почвата въ лозето, както видѣхме, имаме за цель да разрохкаме единъ по-дебелъ пластъ отъ нея, който да служи като резервуаръ и регулаторъ на влагата въ почвата. При джждовно време този пластъ поглѣща падналата вода и постепенно я предава на долнитѣ пластове въ почвата. Въ него лозата развива много лесно своитѣ корени.

Нашата целъ, при лѣтната обработка на почвата въ лозето е щото този слой, който е резервуаръ на едно доста значително количество вода да може да я задържи по-дълго време и сжщевременно да не позволява влагата отъ долнитѣ слоеве на почвата да се губи чрезъ изпарение посрѣдствомъ капилярнитѣ цеви.

Нека разгледаме сега причинитѣ, които улесняватъ изсушаването на почвата. Първо, почвата губи частъ отъ своята влага чрезъ плѣвелитѣ (буренитѣ), които се развиватъ върху нея. Тѣзи бурени вредатъ много малко съ отнимането на частъ отъ хранителнитѣ материй на почвата, но най-голъма вреда нанасятъ съ отнимане на влагата въ почвата, тя бърже изсъхва и не може да се обработва правилно. Едно-временно влагата, която се изпарява чрезъ плѣвелитѣ, поддържа единъ по-влажень въздухъ и по този начинъ улеснява развитието на перноспората. Ето защо, борбата противъ буренитѣ въ лозето е сжщевременно и срѣдство за запаз-

Фиг. 1.

ване на влагата въ почвата. Борбата противъ буренитѣ най-ефикасно се води чрезъ непозволяването на буренитѣ да завържатъ семена, а тия които иматъ коренище (подземни стебла) — чрезъ по-често прекопаване, за да се изтощи последното и презъ зимата да се улесни неговото измръзване. По този начинъ се боримъ съ пирея (тросъка), вълчата ябълка и др. На сжщото основание въ люцернитѣ, които се косятъ често, бѣзето загива макаръ и да не се копае почвата. Второ, почвата губи своята влага чрезъ загрѣването ѝ отъ слънцето. Колкото времето е по-топло, толкова почвата губи повече отъ своята влага. Така че презъ месецитѣ мартъ и априлъ изпаряването на влагата отъ почвата е много слабо, а презъ лѣтото, то бива много силно. Това нагледно се вижда отъ възходящата линия на фиг. 1.

Отъ трета страна почвата губи частъ отъ своята влага

чрезъ листата на лозата. Това изпарение е много слабо, почти незначително презъ м. априлъ и въ началото на м. май, защото лозата нѣма развити лѣторасты. Лозата постоянно развива своята листна повърхность съ настѣпване на лѣтото и спира да развива своитѣ листа въ края на м. августъ. Това ясно се схваща отъ кривата линия, която изразява губението на влагата чрезъ листата. Следователно най-голѣмата криза на лозата за вода — отъ суша е презъ горещитѣ месеци на годината, когато лозата е развила напълно своята листна повърхность и когато е натоварена съ грозде, което сравнително листата на лозата изисква доста вода.

По тази причина, за да запазимъ влагата въ почвата презъ лѣтото не трѣбва да копаемъ или оремъ дълбоко, защото съ това разравяме долнитѣ слоеве на почвата и тѣ бързо изгубватъ своята влага, а напротивъ, трѣбва само да се стремимъ да запазимъ влагата, която идва отъ долнитѣ слоеве на почвата чрезъ капилляритѣ; да разрушимъ тѣзи последнитѣ и да оставимъ на повърхостъ на почвата единъ сухъ и рохкавъ слой, който да не изпарява никаква влага. Това се постига, като се прекопае лозето много плитко, на 2—3 см. дълбочина. Съ плитката копанъ ние премахваме надземнитѣ части на буренитѣ и това правимъ толкова често, колкото горния слой бива претѣпканъ отъ дъждове или пѣкъ по него сж покарали нови плѣвели. По този начинъ горния слой отъ една дебелина 3—5 см. ще предпазва влагата на дълбоко разрохкания слой презъ зимата, гдето лозата ще може свободно да развива своитѣ корени и да го използва като най-хранителенъ. При подобни условия, като запазваме влагата въ този слой ние улесняваме нитрификацията въ почвата, която става най-правилно при висока температура и при достатъчна влага. Въ суха почва не става никаква нитрификация.

Споредъ нуждата можемъ, когато горния слой е претѣпканъ да извършимъ една или две копани въ повече отъ редовнитѣ въ лозето, като съ това ние наторяваме почвата и последната може да мине безъ наторяване. Когато тази копанъ се извършва машинно, тя бива много евтина, много бърза и отъ голѣма полза. Има случаи въ южна Франция, кждето лѣтото е много сухо, тази копанъ да се извършва всѣки 10 дни и лозитѣ да се развиватъ най-правилно и да даватъ изобилна реколта, каквато мжно се добива отъ лозята, наторени изобилно съ торъ.

Време и брой на лѣтнитѣ копани. У насъ по правило трѣбва пролѣтъ да се отгребатъ лозята отъ лоза на лоза, да се порѣжатъ, да се набиятъ коловетѣ и следъ това да се извърши първата пролѣтна (дълбока) копанъ. Първата дълбока копанъ се извършва въ зависимостъ отъ плѣвелитѣ въ края на м. априлъ или въ началото на м. май. Първата лѣтна копанъ трѣбва да се извърши, следователно, въ втората половина на м. май, преди цвѣтението на лозитѣ, или въ

началото на м. юлий. Плитката копань се извършва най-добре и евтино съ копачката „Планетъ“. Презъ време на цъвтенето на лозитѣ се гледа да се избѣгне копаньта, защото съ изпаряването на влагата се понижава температурата на почвата и при влажно и студено време може да се предизвика едно изресяване. Ако времето е сухо и топло нѣма никакво значение, ако се копае когато лозитѣ цъвтятъ. Понеже месецитѣ май и юний сж влажни и презъ които падатъ изобилни дъждове и като топли трѣвата расте много бърже, за това при тѣзи копани ще се ржководимъ отъ покарването на трѣвата (буренитѣ). По късно, когато настъпи сушата, трѣвата престава да расте и може презъ едно по продължително време да не се прибѣгва до копань. Когато извършваме копаньта съ мотика (ржчно) презъ лѣтото, трѣбва да внимаваме, особено презъ м. юлий, защото можемъ да причинимъ едно изгаряне на гроздето, когато имаме топълъ и слънчевъ день.

(Следва).

К. Печевъ

Специалистъ-агрономъ

Филизене на лозата.

Следъ рѣзитбата, най-важната работа въ лозето е филизенето. Съ филизенето се премахватъ всичкитѣ излишни и непотрѣбни лѣторасты по главината, рамената и чепчетата и то докато сж още млади (филизи).

По главината, освенъ пжпкитѣ по чепчетата, се намиратъ много други спящи, резервни, които покарватъ презъ пролѣтѣта, въпрѣки желанието на лозаритѣ.

Такива лѣторасты покарватъ, било отъ главината, било отъ рамената или отъ второстепеннитѣ пжпки по плоднитѣ чепчета, така че отъ едно и сжщо мѣсто често пжти изкарватъ 2—3 и повече лѣторасты, които само ще си прѣчатъ по-късно. Следователно, филизенето е поправка на рѣзитбата. Отъ друга страна излишнитѣ и непотрѣбни филизи се хранятъ отъ резервитѣ, натрупани презъ миналата година въ главината и ако тѣ сж много, главината силно отслабва, а желанитѣ лѣторасты се развиватъ сравнително слабо, като оставатъ недохранени, сжщото е и за ресата.

По-късно, когато се развиватъ, тѣ зашумятъ повече отъ колкото трѣбва главината, съ което се прѣчи на правилното опрашване на цвѣтоветѣ, правилното провѣтрване и освѣтляване на главината. Много отъ цвѣтоветѣ изресяватъ, а колкото грозде завърже, то се развива на сѣнка и не може добре и на време да узрѣе.

Самитѣ лѣторасты, когато сж много на гжсто върху главината не узрѣватъ и не даватъ достатъчно годни пжпки за идущата година.

Болеститѣ и неприятелитѣ при нефилизенитѣ главини

сж по-чести, по интензивни и борбата съ сжщитѣ се води много по-трудно, която е и по-сжжа и нерезултатна.

Навременното филизене на лозитѣ трѣбва да стане, за да се оставятъ на главината ограниченъ брой лѣтораста, които ще се развиватъ нормално, гроздето ще се развива и узрѣва добре, узрѣването на сжщото ще се цензури, като при това лозарятъ ще си улесни работата за идущата година. Филизенето има само преимущества и трѣбва да се извърши отъ всички добри лозари.

Филизенето се извършва на пролѣтъ когато лѣтораститѣ сж 15—20 см. и реситѣ сж се показали, а самитѣ филизи сж крѣпки и лесно се отдѣлятъ подъ натиска на палеца. Филизенето трѣбва да се извършва отъ опитни и внимателни работници.

Който иска да има добро лозе и всѣка година добра реколта трѣбва непременно да филизи (премахва) всички филизи, изкарали отъ срѣдата на главината, така сжщо и всички непотрѣбни лѣтораста, покарали отъ рамената и цеповетѣ на главината. При десертнитѣ грозда, особено при Афузѣ-Али, филизенето е отъ още по голѣмо значение, защото съ него се осигурява получаването на по-висококачествено грозде.

Лозари, филизете редовно и навреме лозята си.

В. В. Стрибърни

Грижи за овощнитѣ дървета въ време на цѣвтежа и следъ прецѣвтяването.

Месецитѣ априлъ и май сж едни отъ най-красивитѣ въ овощната градина. Следъ прецѣвтяващия дрѣвъ, постепенно почватъ да се обкичватъ съ хиляди и хиляди цѣтове и другитѣ наши плодни дървета и плодни храсти — бадеми, зарзали, праскви, череши, сливи, круши, за да свършимъ най-после съ ябълкитѣ и дюлитѣ. Споредъ състоянието на времето периода на усиления цѣвтежъ трае около 20 дена. Между този периодъ въ годишното развитие на овощнитѣ дървета и този въ който ние очакваме крайниятъ резултатъ отъ нашитѣ усилия, именно да видимъ нашитѣ дървета отрупани съ сочни и красиви плодове, има една тѣсна връзка.

Всички наши овощни дървета и храсти, общо погледнато, обикновено развиватъ много по-вече цѣтове, отколкото въ последствие е числото на развититѣ плодове. Този на пръвъ погледъ, обаче, излишенъ товаръ, при нашитѣ климатически условия е една необходимостъ, защото докато дървото достигне до положение да носи напълно развити и годни за беритба плодове, неговитѣ плодни органи — цѣтоветѣ и въ последствие развиващия се младъ завръзъ, сж изложени на маса опасности. Тукъ именно мощниятъ инстинктъ за самосъхранение въ общата борба за сжществу-

вание се проявява въ масовия цъвтежъ, или съ други думи красотата на която ние се радваме не е нищо друго, освенъ инстинкта за самосъхранение на изложения на маса опасности новозараждащъ се животъ. Кои сж тѣзи опасности и може ли и ние да направимъ нѣщо за да предотвратимъ или намалимъ злото?

Цвътящата градина е изложена често на къснитѣ пролѣтни слани, а нѣкога и на доста силни мразове, които въ единъ мигъ могатъ да унищожатъ всичко. Съ това, обаче, причинитѣ за пропадане реколтата не се изчерпватъ. Твърде важно нѣщо за бждащето плодородие е и правилното развитие на оплодотворителния процесъ. Лошо съчетанитѣ атмосферни влияния, като гжста и продължителна мжгла, постояненъ дъждъ, а така сжщо продължителнитѣ топли и сухи вѣтрове презъ време на цъвтежа, сж фактори, които влияятъ крайно неблагоприятно за правилното оплодяване. Изобщо взето всичко това сж природни стихий, предъ чийто изненади човѣкъ въ повечето случаи остава безсиленъ. Като имаме, обаче, предвидъ, че неблагоприятнитѣ атмосферни влияния не се проявяватъ на всѣкжде съ еднаква сила и периодичность, то като единствена предохранителна мѣрка да намалимъ опасността отъ тѣхъ си остава изборъ на подходящи мѣста за посаждане на овощни дървета. Съ това, обаче, въпросътъ за правилното и сигурно оплодяване не се изчерпва, защото той е свързанъ и съ необходимитѣ посрѣдници за това. При по-голѣмата частъ отъ нашитѣ овощни дървета, главнитѣ посрѣдници при оплодотворителния процесъ сж пчелитѣ. Тѣ подпомагатъ бързото оплодяване. Съ това периода на цъвтежа се съкратява и следователно рисковетѣ на които сж изложени цвѣтоветѣ намаляватъ, или съ други дума липсватъ ли между цвътящитѣ дървета пчелитѣ, реколтитѣ сж винаги по-несигурни и по-слаби. Следъ преминаване на цъвтежа се явява младиятъ завръзъ. Както цвѣтоветѣ, така и той е изложенъ не само на неблагоприятни атмосферни влияния — бури, градушки и пр., но и на цѣла редица неприятели и болести.

Отъ всички земледѣлски култури овощнитѣ дървета иматъ, като че ли, най-много болести и неприятели, едни отъ които атакуютъ плода направо, а други действуватъ косвено, като повреждатъ важни органи, като напримѣръ листата, отъ чието здравословно състояние зависи не само общото изхранване на цѣлия организъмъ, но и оформянето и дозрѣването на плодоветѣ. Ако по отношение на неблагоприятнитѣ атмосферни влияния ние въ повечето случаи да сме безсилни, то по отношение болеститѣ и неприятелитѣ, въ резултатъ на чиято дейность често пжти, ако не пропадне цѣлата реколта, ние получаваме струпявали, червиви, петносани, обезформени плодове и пр., все пакъ имаме вече достатъчно срѣдства за предпазване и борба. Както сж разнообразни болеститѣ и неприятелитѣ, така сж разно-

образни и сръдствата за борба съ тѣхъ, има, обаче, редица общи мѣрки, които ако се изпълняватъ редовно и повсемѣстно, могатъ да осигурятъ, ако не напълно, то до голѣма степенъ, запазена отъ повреди реколта. [Една отъ главнитѣ отъ тѣзи мѣрки си остава лѣтното прѣскане съ различни видове разтвори.

Едни отъ тѣзи разтвори действуватъ като предпазители срещу болести, а други като унищожители на различни животински неприятели. Най-важниятъ, известенъ на всички лозари препаратъ отъ първата група е *Бордолезовиятъ разтворъ*. За лѣтно прѣскане се употребява 1%, или за 100 литри вода се взема 1 кгр. синъ камъкъ и 3/4 кгр. негасена варъ. Други препарати отъ тази група сж сѣроваровиятъ разтворъ, който може да бжде замѣстенъ съ 1% разтворъ *Солбаръ*, или новиятъ български препаратъ *Бария*¹⁾. Специално за борба съ животинскитѣ неприятели, главно тѣзи, които нагриватъ и причиняватъ червивостта на плодоветѣ и такива, които се хранятъ съ листата, като най-важенъ препаратъ си остава *парижката зеленина*, която може да се употребѣи самостоятелно, или като прибавка къмъ бордолезовия разтворъ. Употребява се 80—120 грама за 100 литри течностъ съ прибавка на 500—700 грама негасена варъ. За прасковитѣ, черешитѣ и зарзалитѣ се употребява по-слабата доза. Подобно действие като парижката зеленина има и оловниятъ арсенатъ и неговитѣ препарати, като арзола, арзоколъ и др.

У насъ се сръщатъ въ продажба и нѣкои добре действующи, както противъ гѣбни болести, така и противъ гризящи насѣкоми, комбинирани препарати, като: носпразенъ, тутокилъ, манамолъ и др. Тѣхното въвеждане въ широката практика, въпрѣки по-голѣмитѣ удобства, които тѣ представяватъ, поради високитѣ цени си остава въпросъ на смѣтка.

Първото лѣтно прѣскане трѣбва да се предприеме веднага следъ прецѣвтяването. Спазването на този моментъ е отъ първостепенна важностъ, защото всѣко закъсняване е свързано съ по-слаби резултати. Една две седмици следъ първото прѣскане се извършва второ, а специално за къснитѣ сортове овощия, въ зависимостъ отъ това, дали условията благоприятствуватъ за развитието на болеститѣ и неприятелитѣ, ще се наложатъ още едно две прѣсканета.

Общо правило при прѣскането е: то да се извършва въ тихо време и не презъ горещитѣ часове на деня.

Въ заключение можемъ да кажемъ, че въвеждането на прѣскането като една редовна работа спрямо овощнитѣ дървета, както това е въ лозарството, ще допринесе твърде много за оправдание на възбуденитѣ крилати надежди отъ потъналата въ красота цвѣтяща овощна градина.

¹⁾ Доставя се отъ Сдружението на българскитѣ химици и дрогисти — София, ул. „Сердика“ 19.

Ив. Георгиевъ.

Производство и износъ на десертно грозде.(Рефератъ четенъ на 24.II. т. г. въ XV лозарски конгресъ — София
(Продължение отъ кн. 2).)**Америка.**

Аржентина	20,000,000 кгр.
Чили	7,000,000 „
Калифорния	1,495,000,000 „
	1,522,000,000 „

Австралия 1,585,000 кгр.

Или общо свѣтвно производство:

Европа	1,090,320,000 кгр.
Азия	127,900,000 „
Африка	45,700,000 „
Америка	1,522,000,000 „
Австралия	1,585,000 „
	2,787,505,000 кгр.

Производството на десертно грозде, разгледано по континенти, се разпредѣля между Европа и Америка, съ 1 и 1½ милиарда кгр. респективно останалитѣ континенти, които иматъ относително слабо производство.

Благодарение на сезоннитѣ промѣни, гроздето въ Америка узрѣва презъ м. мартъ, вследствие на което конкуренцията му за европейскитѣ грозда е избѣгната,

Ето защо, колкото се отнася до десертното грозде, Европа представлява една независима отъ другитѣ континенти икономическа единица.

Отъ тукъ нататѣкъ, следователно, нашитѣ проучвания ще се простиратъ върху производството и износа на десертни грозда въ и отъ европейскитѣ страни, въ което число се брои и България.

Между хигиениститѣ владѣе пълно единодушие върху високитѣ качества на гроздето, като ценна и диетична храна. Пропаганда за увеличение консумацията на този превъзходенъ плодъ се върши въ всички страни, лозарски и не. Имаме всички основания да се надѣваме, че тая пропаганда ще успѣва, и че консумацията на прѣсното грозде, съ усъвършенствуване на съобщителнитѣ срдства, ще се учеличава прогресивно. Основание да допусваме това ни дава констатацията, че за сега консумацията на прѣсното грозде въ голѣмитѣ страни, е още твърде слаба.

Така, споредъ даннитѣ, черпени отъ публикациитѣ на Международната винарска служба въ Парижъ, консумацията на прѣсно грозде на глава въ килограми е:

Германия — 2'2	Англия — 3'6	Португалия — 8'9
Австрия — 2'4	Холандия — 3'8	Испания — 9'3
Унгария — 2'7	Аржентина — 5'2	Италия — 10'5
Канада — 3'0	Гърция — 6'9	С. Щати — 14'5
Турция — 3'2	Австралия — 7'6	България — 20'0

Отъ даннитѣ за вноса на прѣсни грозда въ главнитѣ европейски страни-вносителки презъ годинитѣ 1910, 1920 и 1925 г., помѣстени въ приложенитѣ таблици се вижда, че търсенето на грозде отъ година на година се увеличава (Гледай таблицитѣ въ кн. 10 год. XIX).

Отъ споменатото преди малко общо производство на десертни грозда въ Европа, възлизащо на кръгло 1 милиардъ килограма, само около 130 милиона килограма, т. е. 13⁰/₁₀₀ взема участие въ международната търговия. Останалитѣ около 870 милиона килограма, или 87⁰/₁₀₀ се консумиратъ въ странитѣ производителки.

Поставенитѣ въ международната търговия десертни грозда се разпредѣлятъ главно между 6 страни вносителки, а именно: Германия, Австрия, Чехославия, Полша, Швейцария и Англия. Вносителки съ второстепенно значение сж: Белгия, Холандия, Дания, Норвегия, Швеция, Естония и Латвия. (Гледай таблица IV, кн. 10 м. г.).

Отъ посоченитѣ данни се вижда, че вносътъ, респективно консумацията на десертно грозде въ странитѣ вносителки търпи приливитѣ и отливитѣ на общата икономическа криза. Общата му цифра, изразена въ килограма е въ стационарно състояние презъ последнитѣ 2 — 3 години, въпрѣки поевтиняването на гроздето, поради ограничената покупателна стойностъ на широкитѣ народни маси въ индустриалнитѣ страни. При едно подобрене на общото икономическо състояние на народитѣ, може да се очаква съ сигурностъ увеличение на консумацията на прѣсното грозде, респ. вносътъ му.

Всеизвестенъ е фактътъ, че въ последнитѣ нѣколко години износътъ не десертно грозде отъ България ежегодно почти се увеличава и добива първостепенно значение за нашата износна търговия.

Увеличението на българскиятъ гроздо-износъ, въпрѣки стационарното състояние на европейския гроздовносъ ни подсказва, че българското грозде се пласира на чуждитѣ пазари за смѣтка иа други нѣкои грозда, които то измѣства.

Това увеличение добива особена очевидностъ, като се изрази, за една серия последователни години, нашето грозде, внесено въ европейскитѣ страни, въ процентъ отъ общото количество внесено въ сжщитѣ страни грозде. Така, нашето грозде е участвувало:

Презъ 1930 година съ	1'80 ⁰ / ₁₀₀
„ 1931 „ „	2'07 „
„ 1932 „ „	5'01 „
„ 1933 „ „	10'50 „
„ 1934 „ „	16'47 „

отъ общото количество внесено грозде въ европейскитѣ страни.

Горнитѣ проценти говорятъ за единъ прогресивно растящъ интересъ къмъ нашето грозде на чуждитѣ пазари, кждето то измѣства гроздата на други вносителки. Въ таблици V — X на

кн. 10 м. г. на „Лоз. прегледъ“ е показано състоянието на разнитъ лозарски страни на европейския гроздовъ пазаръ, разгледанъ по държави

Отдѣлно за България, вносътъ на българско грозде въ показанитъ страни вносителки, изразено въ процентъ отъ общото внесено грозде, е прогресиралъ, както това е показано на таблицата на стр. 304 на кн. 10 м. г. „Л. прегл.“ и на диаграмата.

Отъ изнесенитъ до тукъ данни се вижда:

1. Че общия вносъ на грозде въ нелозарскитъ и слаболозарскитъ страни въ Европа се намира въ периодъ на застоялость, ако не въ слабо намаление, поради икономическата криза и труднитѣ яъ международната търговия.

2. Че, въпрѣки това, българскиятъ гроздоизносъ се прогресивно увеличава.

Отъ тѣзи две констатации следва, което е фактъ, че българското грозде *измѣства на чуждитъ пазари грозда на други страни.*

Тѣй като пазарътъ е единствениятъ стимулантъ за разширяване на производството вънъ и надъ размѣритъ, задоволяващи нуждитъ на стопанството, преди да разгледаме въпроса за производството на десертнитъ грозда въ България, нека предварително хвърлимъ единъ погледъ върху международнитъ пазарни възможности за тия грозда.

Единъ разборъ на пазаритъ, кждето нашето грозде намира добъръ пласментъ, би най-добре опредѣлилъ възможноститъ за разширението на нашия гроздоизносъ.

При извършване на разбора ще имаме предвидъ следнитъ фактори:

1. Капацитетъ на пазаря.
2. Пласментни цени.
3. Мита и девизни ограничения.

1 Германия.

Вносътъ на българското грозде въ Германия съставлява презъ 1934 год. 26.29% отъ общия вносъ на грозде въ тази страна. Отъ изнесеното т. год. българско грозде $\frac{3}{4}$ кржгло е отишло въ Германия, благодарение на доброто функциониране на българския клирингъ.

Капацитетътъ на германския гроздовъ пазаръ е неограниченъ, при условие, че паралелно съ увеличаването му, се намаляватъ ценитъ на гроздето. При стабилизирани цени 5 лева на килограмъ грозде Афузъ-Али, можемъ да се надѣваме на 4,000 до 5,000 вагона вносъ само въ Германия. При пласмента, респ. покупна цена 5 лева на килограмъ, продажбата на нашето грозде въ Германия ще може да се разшири върху сравнително голѣмъ брой консуматори, успоредно съ което ще може да се измѣстятъ отъ пазаря въ известенъ процентъ нѣкои слабоконкурентни вносителки.

Пазаръ само за Афузъ-Али.

Държавата трѣбва да вземе мѣрки да се прокара унифицирана прѣка ж. п. тарифа съ Германия и да се улеснятъ преводитъ (смѣткитъ по клиринга).

2. Австрия.

Вносьтъ на нашето грозде тамъ е контингентиранъ. Дава ни 65% отъ разрешения презъ 1931 год. контингентъ, но съ право и на допълнителни контингенти.

Австрийския пазаръ търси главно Димятъ. Австрийцитѣ сж свикнали на вкуса му, поради традиционната вѣковна консумация на подобни на Димята италиански и югославянски грозда. Афузъ Али на този пазаръ може да участвува най-много до 20% отъ общото внесено количество наше грозде.

Капацитетътъ на пазаря е ограниченъ, тъй като консумацията на Димята е фаворизирана отъ близостта до пазаря на Италия и Югославия, които съ димятоподобнитѣ си грозда, биятъ нашия Димягъ, поради по-нискитѣ си транспортни разноси.

Все пакъ, при добре уредени търговски връзки съ Австрия, при които да се укаже о време, кои стоки тя ще позволи да се внасятъ въ България срещу, българско грозде; при намаление митото съ около 5. гроща и при добре уреденъ транспортъ, ние бихме могли да удвоимъ количеството, внесено презъ 1934 год. грозде въ Австрия.

3. Чехославия.

Капацитетътъ на този пазаръ е много ограниченъ, защото:

1) иматъ свое грозде; 2) искатъ Афузъ-Али, а даватъ низки цени; 3) голѣмо мито и др. данѣци и разноси; ²/₃ отъ стойността на 1 вагонъ отива за разни мита, берии и др. Пазаръ за Афузъ Али, но при низки цени, около 5 лева за килограмъ.

За да се увеличи вноса на наше грозде въ Чехославия, необходимо е:

1. Да се намали покупната, респ. продажната цена на Афуза къмъ 5 лева килограма и

2. Да се издействува намаление на вносното мито.

4. Полша.

Добъръ пазаръ за Афузъ-Али. Димягътъ не издържа мита. Контингентътъ 1 милионъ килограма. Ограниченъ вносъ. Тѣ организиратъ пазаря, за да не губятъ фирмитѣ вносителки. Ограничаватъ броя на последнитѣ, като разпредѣлятъ между тѣхъ даденитѣ контингенти на държавитѣ вносителки. Можемъ да се надѣваме на едно увеличение съ 25%. За да се задържимъ на този пазаръ, трѣбва да се взематъ мѣрки:

1. Да се намали митото.

2. Да се улесни транспорта и

3. Българскитѣ износители да иматъ право да си избиратъ фирмитѣ-вносителки въ Полша.

5. Швейцария.

Вносъ неограниченъ. Обаче, голѣма конкуренция отъ страна на Франция, Италия и Испания, поради близостта имъ и евтинитѣ имъ транспорти. (Следва).

проф. Н. Недѣлчевъ

Бждащитѣ насоки на лозарството и винарството въ България.

Рефератъ, четенъ на XV лозарски конгресъ въ София

Драги лозари,

България е била отъ незапомнени времена лозарска страна. Затова помагатъ, както естественитѣ условия — климатъ и почва, така и трудолюбивото ѝ население, което отъ дѣди и прадѣди е наследило този поминъкъ и за него той е станалъ една необходимостъ. Всѣка криза въ лозарството се отразява най-болезнено върху голѣма частъ отъ населението, заето съ лозовата култура, а това не може да не влияе и върху стопанския животъ на цѣлата страна.

Излишно е да се спирамъ подробно върху голѣмото стопанско значение на лозарството въ България. Достатъчно е да ви напомня, че лозата у насъ заема по пространство пето мѣсто измежду земеделскитѣ култури, които по низходящъ редъ следватъ така: зърнени храни, фуражни растения, варива, следъ които идатъ лозята.

Лозята въ България представляватъ единъ капиталъ надъ петъ милиарда лева, разпредѣленъ предимно между дребни стопани. За отглеждането сж нуждни ежегодно около 15 милиона надници. Голѣма частъ отъ работната ржка намира пласиментъ въ лозарството. По размѣра на brutния доходъ, който надвишава годишно 1 милиардъ лв, лозата се поставя на четвърто мѣсто, непосредствено следъ зърненитѣ, фуражнитѣ и индустриалнитѣ растения. Лозата използва най-добре хѣлмиститѣ, бедни почви, кждето безъ нея биха расли само драки. Мнозина отъ васъ си спомнятъ, какво представляваха нѣкога опустошенитѣ отъ филоксера лозя — тъй нареченатѣ мараша или хаври.

Лозарството дава препитание не само на стопанитѣ лозари, но и на маса работници, ангажирани било около работитѣ въ самитѣ лозя, било около износа на гроздето въ амбалажната индустрия, въ пепиниерството, въ винената търговия и другаде.

Държавата, и тя взема своя пай отъ лозата, било подъ форма на поземленъ данъкъ, който за тази култура възлиза къмъ 40 милиона лв. годишно, било като акцизъ на виното и монополно право на ракиитѣ. Голѣма частъ отъ населението на села и градове очаква своето препитание отъ лозята. При това положение, напълно е оправданъ голѣмиятъ интересъ, който вие, пъкъ и всички лозари, проявяватъ къмъ развоия и бждащето на нашето лозарство.

Българското лозарство, преди филоксера и следъ нея, бѣше значително ориентирано къмъ виненото производство. Непосредствено следъ европейската война, когато ценитѣ на вината достигнаха 15 до 20 лв. литѣра, лозята се възобновяваха съ винени сортове, които по това време бѣха доходни. Никой не мислеше тогава да сади десертни сортове 1) защото виненото производство напълно задоволяваше нашия лозаръ и 2) защото

десертнитѣ грозда не се търсѣха. Следъ войнитѣ, лозя се засаждаха съ такъвъ усиленъ темпъ, щото отъ 1920 до 1930 год., за единъ периодъ отъ 10 год., лозовата площъ се е удвоила — отъ 443,000 декара тя е нарастнала на 875,000 декара. Производството на вино е нарастнало още по-бързо; то се е утроило — отъ 29 милиона литри презъ 1920 г. е отишло на 108 милиона литри. Интересно е да се отбележи какъ е вървѣло спаданieto на ценитѣ на виното. Ако вземемъ за примѣръ цената на едро на литъръ червено пазарджишко вино, тя е била презъ 1924 год. 20 лв., а днесъ е станала на 4 лв. т. е. цената на виното е спаднала за този периодъ съ 80%. Ако се съпостави поевтиняването на виното съ индекса на поевтиняването на живота за сщия периодъ отъ 10 години, ще се види, че докато общиятъ индексъ е миналъ отъ 100 на 65,48, т. е. животътъ е поевтинялъ съ 34%, виното е поевтиняло съ 80%. Само така можемъ да си обяснимъ страшното обедняване на лозарскитѣ селища.

Виненото производство у насъ, прочее, върви решително къмъ катастрофа, особно отъ 1931 год. насамъ. Кои сж главнитѣ причини за това проваляне на винения пазаръ у насъ? Азъ ще се постарая да ги анализирамъ предъ васъ, така, както ги схващамъ. Преди всичко, трѣбва да си зададемъ въпроса, каква е нуждата отъ вино за вътрешна консомация? Поради това, че не се държи точна смѣтка за количеството на консомираното вино годишно въ България, точенъ отговоръ на този въпросъ не може да се даде. Размѣрътъ на консомацията зависи главно отъ ценитѣ на виното и отъ благосъстоянието на населението, но нѣма да бждемъ далечъ отъ истината, ако приемемъ, че консомацията на вино въ вътрешностъ се движи между 80 и 100 милиона литри и спиртни напитки 6 до 7 милиона литри, изразени въ 100% спиртъ.

Презъ време на филексерната криза, производството на вино и ракии бѣше съвсемъ недостатъчно за задоволяване нуждитѣ на страната и тогава настѣпи процѣвтяването на пивоварната и спиртна индустрии, които, възползувани отъ намаленото лозарско производство, завладѣха пазаря на спиртнитѣ напитки. Презъ 1921 год., консумацията на бирата въ лозарска България достигна до 30 милиона литри, при едно производство на вино отъ 53 милиона литри. Броятъ на пивоварнитѣ фабрики достигна 18. Презъ последующитѣ години, производството на вино, обаче, бързо нарастна и тогава започна борбата между виното и бирата за завоюване на пазаря. Борбата бѣ водена отъ Българския лозарски съюзъ, който успѣ да наложи увеличаване акциза на бирата и намаляване акциза на виното. Докато презъ 1920 год. бирата е била обложена съ 2 лв. на литъръ, днесъ тя плаща облогъ 7.25 лв. на литъръ. Виното, обратно, презъ 1918 год. е плащало 50 ст. акцизъ на литъръ, а днесъ плаща 30 ст. Но не е само акцизътъ върху бирата, който увеличи консумацията на виното, а низката му цена, толкова низка че днесъ производителътъ на вино е въ фактическа загуба. Въ

всѣки случай, пивоварнитѣ фабрики, отъ 18 останаха 5, а годишното имъ производство спадна на 5 милиона литри. Въ тази посока виното не може да се надѣва на по-голѣми придобивки. Постигнато е максималното. Това, обаче, което е придобито съ такава борба, трѣбва да бжде запазено, тъй като пивоваритѣ чакатъ всѣки удобенъ случай за да предаватъ претенции за намаляване облога на бирата. Спиртната индустрия въ България прекара сѣщо единъ периодъ на прецвѣтяване, последванъ отъ упадѣка, 50 до 600/0 отъ нужния за консумация спиртъ, т. е. 3 до 4 милиона литри 1000/0 спиртъ нѣкога бѣше набавянь отъ спиртнитѣ фабрики. Когато, обаче, лозарството стѣпи здраво на краката си и започна да произвежда предостатъчно ракии, нѣмаше вече мѣсто въ лозарска България за 9 спиртни фабрики. Лозарскиятъ сѣюзъ води борба и съ тази конкурентна индустрия и сполучи да я постави тамъ, кждето ѝ е мѣстото т. е. да фабрикува спиртъ за индустриални цели и за износъ. Въ тази посока, обаче, тя почти нищо не направи. Разбра се, че българската спиртна индустрия може да съществува само за смѣтка на лозарското и овощарско спиртно производство. Следъ като изгуби вътрешния пазаръ, спиртното производство почти се стопи.

Спиртнитѣ фабрики, преди въвеждането на монопола, почти бездействуваха и производството имъ се сведе до задоволяване страната съ денатуриранъ спиртъ, въ размѣръ около половинъ милионъ литра годишно.

Господа! Немога да отмина единъ жизненъ въпросъ за нашето лозарство, неразривно свързанъ съ неговото съществуване това е спиртовиятъ въпросъ. Той чака още своето правилно разрешение и колкото и да е отъ деликатно естество заслужава да бжде разгледанъ отъ гледна точка на нашитѣ, лозарски интереси. Въ България, преди монополния режимъ, се произвеждаше спиртъ подъ иѣколко форми — 950/0 индустриаленъ и плодовъ, отъ вино и плодови ракии и плодови ракии съ крепкостъ подъ 500/0 отъ джибри, винена каль, сливи, круши и др. плодове. Какъвъ е билъ точниятъ размѣръ на разнитѣ видове спиртъ преди монополния режимъ, не е известно, освенъ за индустриалния спиртъ, защото акцизнитѣ власти измѣрваха материалитѣ за варене на ракия, а не самитѣ ракии. Въ всѣки случай, отъ реколтата 1932 г. сѣ били изварени следнитѣ количества гроздови материали: 85,933,061, литри джибри и 812,394 литри винена каль, което отговаря на около 5 милиона 1000/0 алкохолъ, на стойностъ къмъ 150 милиона лв. Приходитѣ отъ отпадѣцитѣ въ винарството сѣ, прочее, едно значително перо за бюджета на лозаритѣ и тѣ трѣбва да ги получатъ. За тѣхъ не е безразлично дали ще оползотворятъ тѣзи отпадѣци или ще ги хвърлятъ на боклука. Настоявамъ върху това, защото заинтересовани страни подхвърлятъ следната примамлива за държавнитѣ финансии комбинация. При днешния монополенъ режимъ, държавата купува отъ производителитѣ лозари джибровъ ракия, като заплаща 1 литъръ 1000/0 25 лв., включително уема. Ракиитѣ, следъ преработването имъ въ 950/0 спиртъ, ще струватъ на монопола, следъ

като се прибави уема на спиртоварницата, 29 лв. литъра 100% спиртъ. Освѣнъ това, трѣбва да се прибавятъ разноснитъ по транспорта до дирекционнитъ складове, фирата, разходи по персонала и др., тъй че литърътъ 100% спиртъ, добитъ отъ ракии струва на монопола къмъ 33 лв. Какъвъ смисълъ има, казватъ тия хора, държавата да се снабдява съ необходимиятъ ѝ спиртъ по единъ такъвъ сложенъ и скъпъ начинъ, когато тя може много лесно да си го набави отъ спиртнитъ фабрики по 8 лева литъра. Като го продава по днешната монополна цена 76 лева 100%, държавата ще има една сигурна печалба отъ 68 лв. на литъръ или за годишната консумация отъ 7 милиона литри — къмъ $\frac{1}{2}$ милиардъ лв. Лозаритъ, разбира се, ще трѣбва да изхвърлятъ джибритъ си, а за компенсация ще имъ се отдѣля отъ печалбата по нѣщо за подобрене на лозарството. На пръвъ погледъ, тази смѣтка изглежда разумна, отъ гледна точка на фискалнитъ интереси, защото, при днешното положение, не се прави разлика между меласата и джибритъ, като материалъ за спиртъ, гледище, което може да бѣде фатално за стопанскитъ интереси на лозаритъ. Въ всички лозарски страни, плодовитъ ракии и плодовиотъ спиртъ се смѣтатъ за по-хигиенични отъ индустриалния спиртъ. Затова имъ се създаватъ привилегии, като плащатъ значително по-малко акцизъ отъ индустриалния спиртъ. Само у насъ се мжчатъ да ни убедятъ въ противното. Въ севернитъ страни, кждето липсватъ плодови ракии, алкохолизмътъ е най-силно развитъ. Докато джибровата ракия се третира отъ монопола като материалъ за получаване на спиртъ, остава само една крачка, индустриалниятъ спиртъ да измѣсти гроздовиятъ. Въ всички страни, кждето лозарството е по-вече или по-малко развито, или не съществува монополъ на спирта, като напр. въ Франция, Италия, Испания и др., или ако съществува такъвъ, плодовитъ ракии сж изключени отъ обсега му, като напр. въ Ромъния и Швейцария. (Следва).

Д-ръ Ив. Маноловъ

Виното като храна отъ гледище на медицината и хигиената

(Рефератъ четенъ на XV лозарски конгресъ въ гр. София)

Господа конгресисти,

Отзовавайки се на любезната покана на почитаемия Вашъ управителенъ съветъ — на Българския лозарски съюзъ смѣтамъ, че ще изпълня единъ приятенъ дългъ на медикъ, като се постарая въ настоящия си рефератъ да изтъкна предъ Васъ, най-важното отъ всичко онова, което е установено отъ медицинската наука, за значението на виното като храна и действието въобще на виното върху човѣшкиятъ организъмъ, отъ гледище на медицината и хигиената.

Азъ безъ да отричамъ, господа, отличнитъ хранителни качества на гроздето, всички гроздови продукти и гроздови без-

алкохолни напитки, смѣтамъ, че днесъ, когато лозарството и винарството се развиватъ съ бързи крачки, и се обособиха вече като единъ важенъ отрасълъ отъ нашето стопанство, ще е необходимо ние, българските лѣкари, да излѣземъ предъ общество-то съ едно по ясно научно обосновано становище и по въпроса за виното и винопиенето.

Поводъ за този ми рефератъ е дало най-вече обстоятелството, като наблюдавамъ въ последнитѣ години какъ нѣкои не сведуци по въпросътъ се стремятъ да отречатъ каквито да били хранителни качества на виното, да го представятъ като най-главната причина за алкохолизма у насъ, въ България и едвали не като най-голѣмото зло за нашия народъ. Създава се такава една атмосфера и настроение между народа ни, дойде се до тамъ, щото на насъ лѣкаритѣ да е неудобно да излѣземъ публично да третираме въпросътъ за виното, предъ страхътъ да не бждемъ обвинени като пропагандатори на алкохолизма.

Вредитѣ отъ алкохолизмъа господа, сж известни не само на лѣкарътъ, но и на всѣки просвѣтенъ български гражданинъ, па билъ той дори лозаръ и винарь, така, че най-малко може да бжде лѣкарътъ, който ще може да излѣзе отъ едно чисто научно медицинско становище да защитава пиянството и пропагандира алкохолизмъ.

Въпросътъ за виното ние поставяме по-друго яче, а именно: ще отречемъ ли ние като лѣкари, че сжествува едно умѣрено, здравословно пиене на чисто, натурално вино, не само оправдано, но и за препоръчване отъ гледище на медицината и хигиената.

Този въпросъ за виното е подиганъ между ученитѣ — медици много пжти.

Не сме ние първитѣ сега, които ще изтъкваме хранителнитѣ качества на виното.

Виното се е приготвявало и консумирало отъ най-стари времена, старитѣ гърци, римляни, старитѣ германски народи сж консумирали вино и знаели да го приготвяватъ, но и още много преди тѣхъ то е било известно на човѣчеството.

Исторически погледнато на виното, навежда ни на въпросътъ, този толкова старъ обичай, да се приготвява и пие вино, отъ вѣкове насамъ не отговаря ли на една инстинктивна нужда отъ пиене на вино.

Ако бихъ ималъ време, да Ви занимавамъ, господа, съ историята на виното, бихъ могълъ да Ви наведе на редъ исторически, медицински данни, отъ които се ясно вижда, че отъ най-стари времена сж били известни хранителнитѣ и лѣчебни качества на доброто вино,

Днесъ, при напредкътъ и развитието на съвременната медицинска наука, ако искаме като лѣкари да се произнесемъ за действието на виното върху човѣшкия организмъ, като сжществено условие се явява, основното познаване на неговия химически съставъ и естеството на всички сжставляющи виното елементи.

Ето впрочемъ какви данни ни дава химията за съставътъ на виното.

Споредъ химицитѣ, виното е една твърде сложна течность, която химически анализирана съдържа толкова разнообразни елементи, че намъ не ще ни бжде тукъ възможно, да се впускаме подробно да изобразяваме и изтъкваме, но нека споменемъ най-важнитѣ отъ тяхъ.

Виното се състои :

1. Вода — въ най голѣма пропорция
2. Алкохолъ — етиловъ алкохолъ, срѣдно 10%.
3. Глицеринъ, 4 — 13 грама на литъръ.
4. Една серия отъ етерни — летливи материи, които опредѣлятъ неговия букетъ, миризма — различна и специфична за всѣки сортъ вино.

5. Различни органически киселини — карбонена, сметна, лимонена и други.

6. Една доста значителна пропорция отъ танинъ и то повече въ червенитѣ, а по малко въ бѣлитѣ вина.

7. Виненъ камъкъ въ пропорция 1 — 3 грама за литъръ.

8. Различни соли : фосфорати, карбонати, и др.

9. Частии отъ йодъ, желѣзо, манганъ, магнезий и др.

10. Витамини. — Мадамъ Лучия Рандсанъ и г. г. Леспе и Клементъ, прочути французки учени, откриха въ гроздето и виното, така наречения антискорбутиченъ витаминъ С; доказа се също и присъствието на единъ витаминъ В въ гроздето и виното, който витаминъ изглежда, по всѣка вѣроятность, да играе значителна роля при възбуждането на апетитътъ и за правилната функция на храносмилателнитѣ органи.

Азъ ще се постарая, най напредъ на кратко да изтъкна значението на тѣзи отдѣлни елементи въ виното, за храненето и подържането на човѣшкия организъмъ; най вече действието на алкохолътъ отъ виното, поради който виното е най-често атакувано и отричано като храна.

И по този начинъ ще можемъ най-правилно и лесно да отговоримъ, на най-сжщественитѣ въпроси, които ни интересуватъ въ случая, а именно: какво влияние оказва виното върху човѣшкия организъмъ и сжществува ли едно умѣрено, здравословно пиене на вино, оправдано и за препоръчване отъ гледище на медицината и хигиената.

Нека разгледаме най-първо въпросътъ за алкохолната употреба. Действието на алкохола върху човѣшкия организъмъ е било предметъ на дълги и основни проучвания отъ страна на знаменити учени — медици, химици и физиолози.

По въпросътъ, дали алкохолътъ е само временно действащъ възбудителъ на нашата нервна система, или пъкъ е чиста отрова, много или малко опасна за нашия организъмъ, или пъкъ е укрепяващо срѣдство и храна, мненията на различнитѣ учени бѣха дълго време, но и сега още сж различни.

Първиятъ бѣше прочутиятъ германски химикъ Либихъ,

който се произнесе, че алкохолътъ, аналогично на захарта е една храна, която изгаря въ нашия организъмъ.

Това мнение на Либикъ бѣше общо възприето до 1860 год., когато се оспори отъ известно число изследователи, които излъзоха съ твърдението, че алкохолътъ не се разлага въ нашия организъмъ и не взема никакво участие като храна, а само чрезъ своята временна фиксация въ нервнитѣ центрове, той предизвиква тровене и рушение на организма.

Но въпрѣки това твърдение на тѣзи изследователи, мнението по действието на алкохолътъ върху човѣшкия организъмъ остана все пакъ раздвоено. На едната страна застанаха ученитѣ и то не по-малкото: Лузана, Лаудеръ, Брюнтонъ, Дежардечъ, Бенаметцъ, Бушардъ и др., които нѣмамъ за целъ тукъ всички да изброявамъ, които твърдятъ като Либикъ, че алкохолътъ изгаря въ нашия организъмъ и дава известна енергия; на противоположията страна останаха: Хонесайлеръ, Херманъ, Волфбергъ, твърдейки, че алкохолътъ преминава презъ нашия организъмъ, безъ да взема каквото да било участие като храна.

(Следва)

СЪЮЗНИ И ДРУЖЕСТВЕНИ

БЪЛГАРСКИ
ЛОЗАРСКИ СЪЮЗЪ
№ 110
17 априль 1935 год.
СОФИЯ

*До лозарскитѣ и винарски
кооперации и дружества въ
страната.*

П. Г.

На въсъ, организираниитѣ лозари, е най-добре известно каква борба трѣбва да се води за запазване интереситѣ на българското лозарство отъ домогванията на разнитѣ съсловия съ противоречиви на лозарството ни интереси. Борбата не е лесна, защото нашитѣ противници сж малко на брой, но добре сплотени и силни материално. Безспорно, днешната властъ преценява добре социалното значение на лозарството за страната ни, но тя трѣба да бжде подкрепена съ данни и мотиви, съ които да се противопостави на тѣзи егоистични домогвания. Не трѣбва, обаче, да се изпуска отъ предвидъ и значението на общественото мнение въ случая, въ което на всѣка цена трѣбва да бжде спечелено за нашата кауза.

Напоследъкъ тия съсловия, съ противни на лозарството интереси, сж повели една кампания противъ пласмента на нашето вино.

Това трѣбва да ни стресне и призове къмъ стегнатостъ и отстояване интереситѣ си, защото постигнатъ ли тѣ своитѣ цели, нашето винарство, и безъ това приключваще съ загуби, е изгубено.

За голѣмо съжаление, нека си признаемъ, че нашитѣ организации не оказватъ своята подкрепа на съюза си. Тѣ чакатъ времето да разрешава проблемитѣ, а това неможе освенъ да дава отрицателни резултати.

Въ последния, петнадесети редовечъ конгресъ на Българския лозарски съюзъ се взе единодушно решение да се считатъ за абонирани на съюзния органъ „Лозарски прегледъ“ всички лозари, членове на лозарскитѣ дружества и лозаро-винарски кооперации. Това конгресно решение трѣбва да се изпълни отъ дружествата, защото борбата ще се води преди всичко чрезъ Съюзния органъ и неговитѣ притурки и нито единъ лозаръ не бива да остане непосвѣтенъ въ тази борба.

Управата на Съюза знае лошото материално положение на лозаритѣ, но тя е убедена, че всѣки лозаръ би могълъ да отдѣли скромната сума по 2 лв. на декарь притежавано отъ него лозе, за членски вносъ отъ които единия левъ за дружеството, а другия за съюза и 50 лева за абонаментъ на списанието, като е увѣренъ, че тази жертва хилядократно ще му бѣде повърната отъ придобивкитѣ, които съюза ще постигне благодарение на тази му помощъ и обратно, че безъ нея Съюзътъ ще бѣде лишенъ отъ максималната възможность да отстои интереситѣ му, а това ще му струва много скъпо.

Съюзния органъ, който отлично се списва и отъ който всѣки лозаръ ще добие просвѣта по насжщното му занятие, ще се посвѣти по борбата, която се води и ще узнае всестранно положението на лозарството, пазаритѣ на неговитѣ продукти и пр. и пр., не трѣбва да излиза презъ свободното отъ работа време, отъ ржцетѣ на лозаря.

Съюзната управа, знаейки интелигентността и съзнанието на българския лозаръ, оправдава досегашната индиферентность на лозаритѣ къмъ целитѣ на Съюза само съ недостатъчния интересъ, които се проявява отъ управитѣ на тѣхнитѣ дружества и и-тя апелира къмъ тѣхъ и ги моли още сега, преди засилване полската работа въ лозята, да свикатъ общи събрания, не само на дружественитѣ си членове, но на всички лозари въ заселищата си и имъ разяснятъ целитѣ и задачитѣ на Съюза и на Кооперативната централа на лозаритѣ въ България и призоватъ къмъ членуване въ дружествата си, а тѣзи последнитѣ — въ Съюза и Централата.

Разединени и апатични къмъ интереситѣ си лозаритѣ ще пожънватъ само загуби, тормозъ и пр. и пр.

Маса животрептящи въпроси, които обуславятъ успѣха на лозарството ни и подобрене на поминъка на лозаря, чакатъ своето благоприятно разрешение.

Това ще се постигне само, когато лозаритѣ чрезъ мѣстнитѣ си дружества се обединява въ своитѣ Съюза и Кооперативна централа и когато тѣ следятъ лозарската мисль и воля въ Съюзния органъ.

Прочее, ние Ви молимъ да развиете онази дейность, която

настъпилата стопанска криза ни налага, за обединение на лозаритѣ и засилване Съюза и Централата ни.

На първо време очакваме протоколитѣ отъ тѣзи Ви общи събрания и списъцитѣ на членоветѣ Ви съ обозначение: име и презиме, колко декара лозя притежава, колко отъ тѣхъ сж съ десертни и колко съ вичени сѣргове, отъ кога членува въ дружеството Ви и получава ли списанието „Лозарски прегледъ“ или не.

Като разчитаме, че схващате тежкото положение на лозарството и ще се притечете въ помощъ на лозаритѣ, като изпълните горнитѣ ни нареждания, оставаме.

Съ поздравъ :

БЪЛГАРСКИ ЛОЗАРСКИ СЪЮЗЪ

Председателъ: **Ив. П. Бързаковъ**

Секретаръ: **Д. Бъчваровъ**

ОТЧЕТЪ.

на управителния съветъ на Българския лозарски съюзъ за 1934 година.

(Продължение отъ кн. 2 и край).

Въпросътъ за временното запазване на гроздето за износъ въ хладилни антрепозити, който е отъ голѣмо значение и тъй много интересува лозаритѣ, е билъ поставенъ на проучване отъ Министерството на народното стопанство. Резултатитѣ на заложенитѣ презъ тази есень изведени опити сж дадени въ кн 9 м. г. на сп. „Лозарски прегледъ“. Тѣ сж твърде задоволителни. Става явно, че чрезъ хладилнитѣ антрепозити ще може да се осигури единъ по-дълъгъ транспортъ на гроздето, да се удължи времето за изнасяне и да се регулира самия износъ и избѣгне претрупването на пазаритѣ.

Управителния съветъ смѣта, че е изразилъ Вашето желание, като е настоялъ предъ г. Министра на народното стопанство да направи зависящото, за да бждатъ въ най-скоро време построени хладилни антрепозити за грозде, други плодове и зеленчуци въ по-важнитѣ износни пунктове.

Съюзната управа смѣта, че не би изпълнила своя дългъ къмъ родното лозарство, ако въ настоящия си отчетъ не отдаде нуждното внимание на лозарската просвѣта въ страната. Имаше едно специално училище въ България, въ което синоветѣ на българскитѣ лозари можеха да добиятъ по-солидни практически и теоритически познания по лозарство и винарство. По съображения на М-вото на народното стопанство, наредъ съ другитѣ сръдни земледѣлски училища се закри и сръдното специално лозарско-винарско-градинарско въ гр. Плѣвенъ. Решено е и разгласено то да се обърне въ практическо специално лозарско-градинарско училище. Но тъй като не е още изготвенъ правил-

ника и програмата му, то остава почти незаето и се излага на риска инвентарътъ му да бжде пръснатъ и зданието заето за съвсемъ други цели.

Следъ като вече закона за унификацията на образованието е гласуванъ, наложително е да се направи всичко за урегулиране на училището, за да може то да привлече синоветъ на българските лозари и градинари.

Доставки.

Общитъ доставки на необходимитъ за лозарското стопанство материали, уреди и пр., съ които миналитъ години Съюзътъ направи задоволителни опити, презъ отчетната година се поеа отъ новооснованата лозарска икономическа организация — Кооперативна централа на лозаритъ въ България.

Съюзни членове.

Презъ отчетната година въ Българския лозарски съюзъ сж членували толкова членове, колкото и презъ миналата година. Има намаление въ колективнитъ членове съ 3 и на личнитъ съ 7, поради неуреждане на членскитъ си вноски.

Закона за професионалнитъ организации стана причина, по наше разбиране, много основани вече професионални-просвѣтни лозарски дружества да не сж влѣзли още въ Съюза. Намъ се струва, че именно това трѣбва да ги накара да влѣзатъ преди още да е изработенъ и влѣзълъ въ сила специалния законъ за стопанско-земледѣлскитъ организации.

Съ съжаление трѣбва да се констатира, че много отъ съюзнитъ членове не уреждатъ на време смѣткитъ си съ съюзната каса, въпрѣки че сж били поканвани на нѣколко пѣти.

Съ това се поставя управлението на Съюза въ твърде затруднено материално положение и въ невѣзможност да извърши нѣкои нѣща отъ голѣмо значение за интереситъ на лозаритъ.

Съюзниятъ органъ „Лозарски прегледъ“, на който Дирекцията на обновата позволи издаването, излиза и презъ отчетната година въ гр. Плѣвенъ. Редакторъ уредникътъ му г. Г. К. Червенковъ ще прочете своя отчетъ.

Това е, г. г. делегати, накратко дейността на управителния съветъ презъ отчетната година. Разгледайте я обективно и дайте Вашата правилна преценка. Въ Вашитъ решения и директиви за бждаща дейностъ нека ръководното начало бжде, както и до сега, запазване и преуспѣване на лозарството и винарството въ страната и още по-голѣмо морално и материално закрепване на Вашата професионална организация — Българския лозарски съюзъ.

Председателъ: *Ив. Бързаконъ*

Подпредседатели: { *Д. Кушевъ*
Н. Недѣлчевъ

Секретаръ: *Д. Бъчваровъ*

Членове: *Г. К. Червенковъ, д-ръ Ас. Дянковъ, Кр. Наневъ, Ив. Желеповъ, Д. Бъровъ, Н. Мънковъ.*

БАЛАНСЪ **ПРИХОДЪ** **НА БЪЛГАРСКИЯ ЛОЗАРСКИ СЪЮЗЪ ЗА 1934 ГОД.** **РАЗХОДЪ**

НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРИХОДА	лева	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗХОДА	лева
Наличностъ отъ миналата година	17532	Канцеларски (по 32 разписки)	10253
Отъ членски и встъпители вноски	31952	Отопление, осветление и др. (по 32 разписки)	4698
„ лихви	112	Възнаграждание на секретарь-касиера	33000
„ разни помощи	56269	„ на единъ чиновникъ	18000
„ непредвидени	8010	Обзавеждане на съюзното помъщение	24045
		Държ. и общ. данъци и общи кооп. разности	3075
		Лихви и погаш. по ипотека на съюзния домъ	17674
		Непредвидени	1082
		Наличностъ на 1.1.1935 год.	2048
Всичко	113875	Всичко	113875

ГОДИШЕНЪ БАЛАНСЪ **АКТИВЪ** **НА БЪЛГАРСКИЯ ЛОЗАРСКИ СЪЮЗЪ — СОФИЯ** **ПАСИВЪ**

Каса		Капиталъ	
Наличностъ въ левове	2048	на Бълг. лозарски съюзъ	286720
Мобили		Обезценка на недвижими имоти	
Съгласно специалния опись	лв 8580	2% върху 390,000 лева	7800
— 10% обезценка	858	Ипотечарни кредити	
Недвижими имоти		Българска Ипотечарна банка — София	105300
Апартаи. кооп. „Белмекенъ“ София, Ст. Караджа 7	390000	Всичко Пасивъ	399820
Всичко Активъ	399820		

гр. София, 31 декември 1934 год.
Секретарь-касиеръ: Д. Бъчваровъ.

КОНТРОЛЕНЪ СЪВЕТЪ:
Ив. Машаловъ и Т. В. Байчевъ.

Положението на пазаря.

Чужбина.

Общо взето съ приближаването на Великденъ стана едно слабо раздвижване на пазаря на дребнитъ продажби, но не стана обикновеното съживяване на едро, което е характерно за това време. На всъжжде лозята тази година сж съ едно закъснение въ своето развитие

Въ Австрия пазаря на виното показва твърди цени, макаръ че се появила доста опасения за повреди отъ пролѣтнитъ студове за нѣкои мѣстности въ страната.

Унгария. Тукъ пазаря показва сжщо твърди цени, но общо е убеждението, че запаситъ сж на изчерпване и се очаква едно покачване на цената следъ 1—2 месеца. Развитието на лозята е въ застои, вследствие на дъждовното и студено време.

Чехославия. Отбелязва се едно оживление въ едритъ продажби.

Югославия. Едно слабо покачване на цената на виното е за отбелязване.

Ромъния. Вината се продаватъ по 3—4 лей литъра. Положението на пазаря е много спокойно.

Гърция. Единъ значителенъ излишекъ отъ вината тегне върху пазаря.

Германия. Пазаря не показва особено оживление. Германия е сключила ангажменти съ Италия и Унгария за вина срещу размѣна съ стоки.

Въ Италия има едно слабо покачване на цената. Тя изнася вино за Съединенитъ Щати.

Въ Франция пазаря е много слабъ. Виното за обикновена консумация се продава на едро 2'50—2'80 литъра, Има много повече продавачи отъ купувачи.

България.

Въ насъ стана едно раздвижване на пазаря, но това сж само дребни продажби безъ да станатъ обикновенитъ едри продажби, каквито сж характерни за пролѣтътъ.

Само у насъ изглежда, че развитието на лозята е малко напредъ, но съ две седмици закъснение отъ миналата година. Последнитъ студени дни спрѣха напълно развитието на лозята.

На пазаря не се отбелязва никакво покачване въ ценитъ на вината, които сж: за северна България 4—5 лв., а за южна България 5—7 лв. за литъра.

Падналата на 5 т. м. слана въ цѣлата страна е повредила лозята въ низинитъ съ 10—30%, или общо за всички лозя повредата ще е около 10%,
Ив.

Вносътъ на лози въ Ромъния не е забраненъ, както погрѣшно съобщиха българскитъ вестници. Вносътъ е затрудненъ главно отъ това, че за всѣка партия лози трѣбва да се иска специално разрешение отъ Ромънското министерство на земледѣлието. Отъ друга страна, вносътъ става на компенсационни начала, срещу ромънски стоки, като: солъ, книжна каша и др., което сжщо затруднява търговията съ лози.

Платихте ли си абонамента?

Бълчо. Ив. Бълчевъ

Инж.-агрономъ

Повредитѣ по лозитѣ отъ пролѣтнитѣ слани¹⁾.

При тази годишната продължителна зима, вѣроятността за късни пролѣтни слани бѣше много голѣма. Пролѣтнитѣ студове се характеризиратъ било съ едно продължително изстиване изобщо на атмосферага, било съ едно силно внезапно нощно изстудяване на близкитѣ до почвата въздушни пластове. При нормално време пролѣтъта въ самото начало е сравнително по-студена, като постепенно се преминава отъ съвсемъ низката температура презъ зимата къмъ все по-висока и по-висока такава на растежния периодъ. Въ такъвъ случай лозата си остава въ спящо състояние и пролѣтнитѣ студове сж безвредни, тъй като заварватъ пжкитѣ на лозата още въ зимното облѣкло. Когато пролѣтъта, обаче, въ самото си начало се покаже съвсемъ топла, тя бързо подлѣгва развитието на очитѣ. Понѣкога, обаче, при крайно промѣнлива атмосферна температура въ началото на пролѣтъта, следъ продължително топли дни, при пълненъ разгаръ на лозовия растежъ — последва едно внезапно понижение на температурата. Такъвъ бѣше случаятъ тази година за Ст.-Загорска околия на 4 и 5 май. При това положение, зеленитѣ части на лозата, понеже сж сочни, замръзватъ; тѣхната тъканъ е умѣртвена и още съ изгрѣването на слънцето поразенитѣ филизи клумватъ черни, като попарени съ врѣла вода и въ последствие всичко изсъхва. Такава сж най-характернитѣ повреди на пролѣтнитѣ слани, които тази година засегнаха 15% отъ цѣлата засадена площъ въ околията, гдето пораженята сж 100%. Понѣкога пролѣтнитѣ студове се явяватъ и много по-късно, презъ време на самото цвѣтене. Температурата тогава не пада толкова низко до замръзване на зеленитѣ части, студа, обаче, се явява продължителенъ. Тази продължителностъ трае понѣкога до една седмица и повече. При такива случаи врѣдното влияние на студа е сжщо голѣмо. Филизитѣ, понеже сж значително затвърдѣли наистина сж невредими, но цвѣтнитѣ реси се повреждатъ — имаме пълно или частично изрѣсване на цвѣтоветѣ и реколтата е компрометирана. За правилното и редовно цвѣтене на лозата сж необходими хубави топли дни.

На пораженията на къснитѣ пролѣтни слани сж изложени всички лозя засадени въ по-низкитѣ или недовѣрливи мѣста. Лозя, засадени въ по-високитѣ припекливи байрски хълмове, много нарѣдко или никакъ не страдатъ отъ пролѣтнитѣ слани. Тази особеностъ се пояснява отъ една страна съ по-бързото нагрѣване на почвата и отъ друга съ въздушнитѣ течения, които винаги сжществуватъ по склоноветѣ. Студенитѣ въздушни пластове, като по тежки се сличатъ къмъ по-низкитѣ мѣста.

Голѣмитѣ щети, които причиняватъ пролѣтнитѣ слани основателно извикватъ най-сериозна загриженостъ на лозаритѣ. Въ своята борба макаръ и да не сж въ състояние да се справятъ напълно съ тѣхъ, все пакъ лозаритѣ разполагатъ съ срѣдства да намалятъ до голѣма степенъ тѣхното пагубно действие. Въ по-напредналитѣ страни лозаритѣ практикуватъ така нареченитѣ изкуствени облаци. Изкуственитѣ облаци сж пушеци (димъ), които се получаватъ при затрудненото (непълно) горене на купчинки буклуди, слама заляна съ катранъ, кална трева и пр. и пр. Съ тѣзи изкуствени облаци се цели главно да се разгонятъ застоялитѣ близо до повърхността на земята студени въздушни пластове. На много мѣста лозаритѣ сж получили окуражителни резултати и системно ги практикуватъ всѣка година. Борбата посрѣдствомъ изкуственитѣ облаци, обаче, иска една много добре организирана служба съ термометри, индикатори свързани автоматически съ електрически звънци; изкуственитѣ облаци искатъ и много умѣло ръководство и направление на тѣхното течение.

При крайно раздробената поземелна собственостъ и при тъй слабо развитото съзнание за взаимно подпомагане у насъ, борбата противъ сланитѣ чрезъ изкуственитѣ облаци се явява скжпо и много трудно приложимо срѣдство.

Като ефикасно и практически приложимо срѣдство за борба съ пролѣтнитѣ слани у насъ си остава късната пролѣтна рѣзигба. Знае се, че на пролѣтъ най-напредъ се развиватъ очитѣ на пржкитѣ стоящи къмъ самия връхъ и следъ това последователно слизайки надолу се развиватъ всички пжки до основата на пржчката. Очитѣ въ основата се развиватъ, прочее, най-късно. Много пжти дори повисоко стоящитѣ пжки взематъ връхъ въ растежа и онѣзи въ основата не се събуждатъ, оставатъ спящи. Това обстоятелство именно трѣбва въ повечето случаи да се използва въ практиката за борба съ къснитѣ пролѣтни слани. И, наистина, ако ние съумѣемъ да забавимъ развитието на очитѣ въ основата съ 10—15 дни само, то ние имаме шансъ да прескочимъ опасниятъ пролѣтенъ промеждутъкъ,

¹⁾ Б. Р. Бѣше отпечатана кн. 3, но поради важността на тая статия, даваме я въ отдѣлни страници.

когато за времето се има най-голяма вѣроятностъ да бжде рѣзко промѣнено съ макаръ и краткотрайно силно понижаване на температурата. У насъ растежния периодъ е достатъчно дълъгъ за да сме сигурни, че и при късната резидба можемъ да добиемъ пълната зрѣлостъ на гроздето. Прочее, тамъ гдето върлуватъ късни пролѣтни слани, отгрибането на лозята трѣбва да става колкото се може по-късно, а самата рѣзитба да се извършва, когато по върховетъ на пръчките има вече развити единъ и два сантиметра дълги мамули. Нека случайно явили се студень промежутокъ въ началото на пролѣтта, завари очитъ въ основата на пръчките въ спящо състояние.

Като допълнение на предпазната роля на късната рѣзитба, трѣбва винаги да бждатъ приложени грижливи работи върху състоянието на повърхността на почвения пластъ въ лозето, Обработката на почвата въ лозето трѣбва да бжде грижливо извършена още презъ есенъта и зимата, за да не става нужда почвата да се разработва на пролѣтъ. Повърхността на земята трѣбва да чиста отъ бурени и почвениятъ пластъ да бжде най-грижливо поддържанъ безъ никакви буци, като почвената повърхностъ въ началото на пролѣтта бжде гладко изравнена. Това положение трѣбва да се постига още съ отгрибането на лозитѣ. Пролѣтната обработка (копане, оране) на лозята, изложени на пролѣтни слани, трѣбва да започне следъ като мине напълно опасността отъ слани.

Колкото и да е грамадно практическото значение на късната рѣзитба въ борбата съ пролѣтните слани, тя не може да ни даде пълна гаранция на всѣко време, защото закъсняването на рѣзитбата не може да бжде безогледна. При много късното рѣзване, когато лозата има развити вече дълги филизи, се посяга върху нормалната вегетационна сила на лозовитѣ главини, отъ което ще последва едно изтощение и отслабване на лозитѣ. Така, може да се случи, че върѣчки всички предпазни грижи, чрезъ една разумна късна рѣзитба и грижливо поддържана почвенна повърхностъ, при една много късна и люта слана, лозитѣ пакъ да бждатъ силно поразени отъ измръзването. Въ таквъ случай лозаря трѣбва да обкржи пострададалото лозе съ особено внимание и да направи всичко възможно за да си подпомогне въ нанесенитѣ му отъ природата щети. Една седмица следъ пораженията на сланитѣ, когато се нормализира сокодвижението, лозаря трѣбва да подложи всѣка пострададала главина на най-щателенъ прегледъ. Нѣколко случаи могатъ да се представятъ: 1) когато има само частични поражения по главината т. е. има изгорѣли филизи но има и напълно запазени такива. Въ такива случай за да не се обезформи главината, презъ растежния периодъ ще трѣбва да се задържа постепененъ растежа на здравитѣ запазени лѣторасты чрезъ едно леко но често прищипване (пензиране) на тѣхнитѣ върхове. По този начинъ ще се регулира едно по правилно разпредѣление на хранителнитѣ сокове и къмъ останалата оголена частъ на главината, гдето безъ друго ще излѣзатъ съ голѣмо закъснение филизи отъ намиращитѣ се тукъ-тамъ по главината спящи пѣпки.

2. Когато всички лѣторасты на главината сж поразени въ по-голямата си частъ, но къмъ основата на попаренитѣ лѣторасты се виждатъ събуждащи се очи. Въ таквъ случай трѣбва да се извърши едно почистване и обръзване на попаренитѣ плодни лѣторасты до първото видимо око къмъ основата. Тази практика се налага да бжде извършена, за да се потърси поне частъ отъ реколтата и най-важното за да се подготвятъ плодни пръчки за следната година. При насиляне на сокодвижението, когато ще се развиятъ и много спящи очи по главината трѣбва своевременно да се извърши едно внимателно филизене съ огледъ да се закръгли скелета на лозовата главина. При това положение лѣтораститѣ които излизатъ отъ спящитѣ очи по главината ще се развиватъ винаги по-буйно. За да се подсири нормалното развитие на плоднитѣ пръчки трѣбва презъ цѣлия растеженъ периодъ да се регулира сокодвижението чрезъ едно леко но често пензиране (прищипване) на лѣтораститѣ излизаци отъ спящитѣ очи по главината.

3. Когато всички лѣторасты сж попарени по основата. Въ такива случай, при нормализиране на сокодвижението и насиляне изблика на спящитѣ очи, трѣбва своевременно да се извърши едно внимателно филизене съ целъ да се догонва оформяването на лозовата главина, като се дава винаги предпочитание на спящитѣ очи, които излизатъ отъ самата основа на попаренитѣ плодни лѣторасты.

При случай, когато поражението на плоднитѣ лѣторасты е 100% и лозаря не може да разчита на никаквъ плодъ, или ако се получи нѣщо то ще бжде далече недостатъчно за да се покриятъ направенитѣ стопанско-културни разходи лозаря може да използва между редовитѣ нѣкоя друга култура отъ която да очаква известень доходъ. Като такива подкултури могатъ отлично да бждатъ използвани памукъ, фасулъ, соя и др., които не даватъ голѣми сенчести разклонения и лозовитѣ лѣторасты могатъ свободно да се развиватъ и узрѣватъ.